

309197

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3.

సంపుటము ౫

జేన్న పట్టణము 1918 నం. నవంబరు నెల 12 వ తేది మంగళవారము

No. 184

కాళియమ్మ నామ సంవత్సర కార్తీక మాస శుద్ధ పంచమి.

సంచిక ౧౮౪

సిద్ధి ది సంవత్సరాది సంచిక

ఈ సంచికలో రాజకీయ సారస్వత సాంఘిక సాం గ్రామిక విషయములు వీలగునెడల వేలువేలు బాగములుగ ప్రచురించుటకు ప్రయత్నింపబడుచున్నది. ఆంధ్రులకు సంబంధించిన విషయములకు ప్రముఖత యాయబడును. కాబట్టి యుపవిలేఖక మహాశయులు యథా ప్రకారము తమ వ్యాసములను డిసెంబరు నెలలో పలపంపిపై వేర్వేరునబడిన విషయ విభజనమునకును, సంచికయొక్క సకాల ప్రకటన మునకును సాయపడఁ బ్రార్థితులు.

సంపాదకుడు.

మొదల గుణముగల శాస్త్రీయావధములు

బృహత్ మంజుష్టాదిక్వాథ

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రకృత మైనది.

½ పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవధ గుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.

½ పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు సాంగ్లేయభాషలో జరుపవలయును.

జాండూ షార్త్ స్క్వాటికల్

వరుస

ఆయుర్వేద యావధముల జేయువారు

బొంబాయి నం. ౩.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13

అమృతార్ణవ అనలేహము

ఈ అమృతార్ణవ అనలేహమును వాల్చింకి బలమును కలిగించి యుష్ణ శీతమును చేసి చేతి కాలి మంటల పోగొట్టును. మొదలును చల్ల చేసి శరీరమునకు తేవకును కలిగించును. దీర్ఘాయు, శేధులక, రుగ్మశ్శి, రొమ్మశ్శి మొదలగువానిని తప్పక నివారించును.

(219) అర్థపౌను రు 1-కి రు. 2-0-0.

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్,

అనంతపురం జిల్లా కలెక్టరేట్, 157, బ్రాహ్మణ, ముఖారు.

మలయ చందనము

సెగరోగమును మూడు పూటలలో మాన్పును. దీర్ఘ 1-కి 2-0-0 గంధర్వఛార్మసి, రాజమండ్రి.

మిక్కిలి మనోహరముగు సువాసన 156

(రిజిస్టర్డ్) ఆటో డిట్ బహారే. (రిజిస్టర్డ్) కాబడినది.

ఇప్పటికాలపును కనుపడనది, సాటిలేని మనోహరమగు సువాసనగలది. అల్పమేలుగాని, సారాయుగాని, శర్పబడకయే సిద్ధము చేయబడిన శేషల పుష్పసారము.

నీరుబాల్చె కొన్ని చింద్రపులు చిలకగించినతో, మనోగ్యమమి సువాసన నిష్పలపించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో నుండును

తిన్నపైజ (అర డ్రాం)	సీసా 1-కి రు 0-8-0
మధ్యరకము పైజ 1-1 డ్రాం	" " 0-12-0
పేరొక పైజ 2 "	" " 1-4-0
పెద్దపైజ 4 " లేక ౧ కేసు	" " 2-0-0

వి. వి. శివప్రసాద రు 0-4-0 ప్రత్యేకము

కల్లెల, పట్టుబడులనలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిసామ్రాజ్యం చొరబెను. దీనిని అనేకమగు నకలు పెంట్లు కలవు. కావున, తోము కొనునపుడు సీసాపైజ ను, కావునైనను ఆటో డిట్ బహారే అను పేరును పలికింపుము ఈ ఆటో డిట్ బహారేయొక్క సులభములను పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగుబహారే వ్రాసినవో అలాకీబుత్తుగల సువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదు.

పోస్టుచేయుట: అగిల్లోయింకియన్ డ్రగ్ అండు కమిషన్ కంపెనీ నెం. 155, బామ్బాయి నగర దిగ్గి, బొంబాయి. ముద్రాను చేయించుట: మనోహర పునసోరంజూల్, వైశాఖబాదోడ్డు, ముద్రాను

వాలంటీరు సిగరెట్లను

ఉపయోగింపును.

ప్రకృతము మార్కెట్టులోయుండు అన్ని రకముల కంటే ఇది శ్రేష్ఠమైనది 6000 సిగరెట్లను 10 ప్యాకెట్లుగా కట్టియుంచబడియుండు పెట్టె 1-కి రు 75-0-0 మాత్రమే. మొత్తముగాకొను వర్తకులకు మంచి కమీషను ఇవ్వబడును. వివరములు కావలసిన యీ కింది నిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

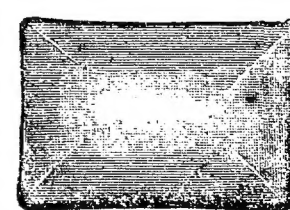
పి. ఆర్. కిట్టి అందు కో.

1841 చంద్రబిల్లింగ్స్, కంబారు.

ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

నినోదమైన గాలి తలగడలు.

వీటియందును కొకొయ్యొక్క మరచిలకు తీసిచేసి కావలసినవి గాలిని నింపుకొని మరను మనుకటికలె బిగి

చిన యెడల మిక్కిలిసౌఖ్య కరమైన తలదిం దగును. ఆ క్కరలేనప్పుడు మరనుతీసిన గాలియంతయు పోయినతే జేబులో గాలి వొడియందు గాలి యంచుకొనవచ్చును. ఇది కోరోబాధ గలవారికిని,

ప్రయాణీకులకును తదితర ప్రజాసామాన్యమునకును మిగుల ప్రయోజనకరమైనది. ఒకసారిపరీక్షించి సౌఖ్యమును పొందును తలదిండు 1-కి అబాలు 0-8-0, శేషలపుచ్చ ప్రత్యేకము.

(శి36) చిరునామా: ధనలక్ష్మి కంపెనీ, నెం. 6, వెంకటేశమేష్ట్రవీధి, సామలూరుపేట, మద్రాస్.

బ రో పా మ హా నం గా మ ము

(రైతు విజయి)

ఇంగ్లండు

జర్మనీ సంధివరతుల నంగీకరించుట

యొద్దము వాస్తవముల చేయుట.

లండను, నవంబరు 11:—నవంబరు 11 వ తేదీ యుద్ధము 5 గంటలకు జర్మనీ సంతి పరతులమీద సంతకము చేసిన దనియు, 11 గంటలకు యుద్ధము ముగించునని నైతికులు శస్త్రముల విగ్రహించినందున, ప్రధానమంత్రిగారు ప్రకటించి యా సంతకమునకు తెలుపుచున్నారు.

కెయిజరు రాజ్యత్యాగము

లండను, నవంబరు 9:—మాన్యుల హిందెకొద్ద, క్రవు ను ప్రియమునగు వారియొక్క 9-వ తేదీ యుద్ధమును కెయి జరు చక్రవర్తి రాజ్యపరిత్యాగ ప్రతిజ్ఞమీద సంతకముచేసెను. సంతకము చేయునపుడు కెయిజరు దుఃఖపూరితుడై, తనదేశముయొక్క శుభమునకే తాము రాజ్యపరిత్యాగము చేయుచున్నామని చెప్పిరి.

లండను, నవంబరు 9:—కెయిజరు రాజ్యత్యాగము చేయుటకులన జర్మనీ ప్రభుత్వమువారు సంధివరతులకు అంగీకరింతురని విశ్వసించుచున్నది.

ఆమ్స్టర్డాము, నవంబరు 9:—జర్మనీ రాజ్యములోని ఉత్తరప్రాంతములలో చాల అల్లరులు గాని నున్నది. కారా గృహమునుండి యీ వుధ్యనే విడుదల కావడంకే సాంఘిక వర్గములోని వారొకరు దేశమున ప్రజాప్రభుత్వము నెలకొల్ప వలయునని యుపన్యాసము లిచ్చుచున్నారు. ఆయన యా దర్శముల ప్రోత్సాహపరచుచు నైతికు లనేకులు సయితము దేశమున సంఘాతముచేయుచు నుపన్యాసములనుచున్నారు. నైతికవర్గమువారి భవనములన్నియు పట్టుకొనబడినదని నెలకొలుచు వీరొకరు తెలుపుచున్నారు. గాకనోకలు సయితము నిలిచిపోయినవి. దేశ భవిష్యితిని గురించి నెనేలువారితో రాయబారములు జరుగుచున్నవి. దేశమున ఆరాజకములేకుండ ప్రభుత్వము చేయుదని ప్రజల నుద్బోధించుచున్నారు.

పశ్చిమ జర్మనుదేశములో సయితము ఆరాజకము ప్రబలుచున్న దని తెలియుచున్నది. ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వమును నెలకొల్పటము తమ యాదర్శమని కొయులు సోవెటుగారు సిగ్గువిల్పు ప్రాంతములలోని జనులకు ప్రకటించియున్నారు. మాకోరికలు సఫలీకృతముచేసిన ప్రకృతపు అధికారవర్గమునకు లొంగి యందుమనియు వాయన చెప్పుచున్నారు. నైతికులు సయితము ఈ మాటలకు ఉత్సాహపరితులై ప్రజానాయకులకు శోధింపి పనిచేయుచున్నారు. అధికారవర్గమువారు ప్రజల సేమియు చేయలేకున్నారు. యుద్ధరంగమున నైతికుల స్థితిగతులు లే లాగున నున్నవియు తెలియలేదు.

కెయిజరు మెర్సి చెయ్యకు వచ్చుట.

లండను, నవంబరు 11:—కెయిజరు, కుటుంబసమేతముగా మెర్సి చెట్టు అను ప్రదేశమునకు వచ్చి చేరినాడు.

జర్మనీ యుత్సాహము

లండను, నవంబరు 10:—నూతన ప్రభుత్వము ప్రజల కోరికల గౌరవించుటకు చేయు ప్రయత్నముల తెలుపుచు ప్రకటనలు లనేకులు దేశమున ప్రచురింపబడియున్నవని యొక బెర్లిను తంతివార్తకుల తెలియుచున్నది.

జర్మను సైనికులు ఆయుధముల విసర్జించుట

లండను, నవంబరు 10:—జర్మను దేశసరిహద్దుల కాపాడుచున్న సైనికులందరు ఆయుధముల విసర్జించివైచి స్వగ్రామములకు వెళ్లుచున్నారు.

ఆరాజక ఫలితము.

ప్రజల యుత్సాహము.

లండను, నవంబరు 10:—దేశమున సేమియు నష్టము లేకనే, సాంఘిక విప్లవకారుల ప్రయత్నములు సఫలీకృతములై నందులకు ప్రజలంతరాయము లేనందున చూపుచున్నారు.

నూతన ప్రభుత్వము ముందుచేయవలసిన పని

లండను, నవంబరు 10:—తాత్కాలికముగా ప్రకృతము నెలకొల్పబడిన ప్రభుత్వము త్వరలో ప్రజానాయకుల వాస్తవము చేసి ముందుచేయ వలసినపనుల వారించిచుటకు నిశ్చయించినది.

బర్లినులో అల్లరులు.

లండను, నవంబరు 10:—గత శుక్రవారమునాడు అల్లరులు చేసినవారిలో ననేకులు ఆరెస్టు చేయబడిరి. నైతికుల నేతలు పురవీధుల పారా ఇచ్చుచున్నారు.

స్వతంత్రసాంఘికవర్గము

ఆమ్స్టర్డాం, నవంబరు 9 — పోలినువారు బెర్లినులో స్వతంత్రసాంఘికవర్గకార్యసామమును మూసి ఆవర్తపు కార్యదర్శిని, స్వతంత్రసాంఘికపత్రికాసంపాదకుని బంధించిరి.

జార్జి చక్రవర్తిగారు.

లండనులోనే యుండురు.

చక్రవర్తి రాజకీయవాతావరణమును బట్టి రాజుగారు ప్రకృతము లండను నగరములోనే యుండురని పత్రికాసంఘమువారు తెలుపుచున్నారు.

నూతన ప్రధానమంత్రి.

ఆమ్స్టర్డాం, నవంబరు 9:—మాక్స్ రాజకుమారుడు సామ్రాజ్యసంరక్షకుడుగ నియమింపబడును. నూతనప్రధానమంత్రియను ఎబర్ట్ అననకడు సాంఘికవాది బెర్లినులో కుట్రపు జనవర్గమున కధిపతి. జోల్లి విక్టూరు పని సాగింపగూడదని యు ఆహారసమస్యను దుర్భరము చేయగూడదనియు ప్రజలను హెచ్చరించుటకు బెర్లిను ప్రభుత్వమువారు వివిధపురుషులకు వివిధోద్యోగులను పంపుచున్నారు. ఈ ఏర్పాట్లనల వివిధ ప్రదేశములందు విప్లవోద్యమము నణచుట గలిగెను.

కాన్స్టాన్టినోపిలు యాత్ర

పారిసు, నవంబరు 9:—అతిజాగ్రత్తతో గనులను తొలగింపవలసి యున్నది గాన ఇక చాలదినములకు తమ మిత్రమండలి నాకాదళము కాన్స్టాన్టినోపిలును కేరజాలరు.

క్రుపుగారు పట్టుబడుట.

లండను, నవంబరు 10:—ఈసమగారు క్రుపుగారిని వారిభార్యను ఆరెస్టు చేసి నాళిని రెక్కు తెలుపుచున్నది.

ఇంకోక ప్రజాసత్తాకము.

వర్బుయర్గలో నెలకొల్పబడిన తాత్కాలికప్రభుత్వము వారు ప్రజాస్వామికరాజ్యమునె కోరుచున్నామని ప్రకటించిరి.

జర్మను సంధిరాయబారి

ఆమ్స్టర్డాం, నవంబరు 9:—జర్మను సంధిరాయబారి తన స్థానమునకు బోవుమండగా దారిలో ఒక మందుసామగ్రిస్థానము ప్రేజుటచూచి అది మరఫరంగుల ఆగ్ని యని భ్రమపడి కొంతకాల మాగె నని ప్రకటించబడినది.

తుర్కీ సంధిరాయ బారములు

ఏడెలలో పరిష్కరింపబడుట.

లండను, నవంబరు 7:—సంధి విషయమున సర్ జోర్జ్ యిన్ గారి ప్రక్షేప ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు రాబర్ట్ నెవీలు ప్రభువుగారు ప్రకృత స్థితిగతులనుబట్టి తుర్కీ సంధి రాయబారములలో కొన్ని ఏడెలవద్ద పరిష్కరింపబడు నని చెప్పిరి.

జర్మను ప్రధానమంత్రి ప్రకటనము

లండను, నవంబరు 9:—జర్మను వాయువార్త యిట్లు తెలుపుచున్నది:—జర్మను ప్రధానమంత్రియైన మాక్స్ రాజకుమారు డీ క్రింది ప్రకటనమును ప్రకటించెను. కెయిజరును, యువరాజును తమ సింహాసనమును త్యజించుటకు కృతనిశ్చయములైరి. కెయిజరు తమ పదవిని వదలుకొను విషయమునుగూర్చియు, జర్మను యువరాజు జర్మను సామ్రాజ్యపీఠమున ప్రవ్యా

పీఠమును త్యజించువిషయమును గూర్చియు, దేశసంరక్షక ప్రభుత్వము నేర్పజుచు విషయమును గూర్చియు సమస్యలపరిష్కరింపబడుటకును ప్రధానమంత్రి తన స్థానముననే యుండును. దేశసంరక్షకప్రభుత్వమునకు దీప్త్యాటి ఛాత్యులరు ఎబర్ట్ గారిని ప్రధానమంత్రిగ నియమించుటకు మాక్స్ రాజకుమారుడు నిశ్చయించెను. తత్ఫలము సర్వజనులకును ఎన్నిక స్వాతంత్ర్యము నిచ్చుటకును జర్మను జాతీయసభ నేర్పజుచుటకును ఒక బిల్లు ఆమలులోనికి దీసికొని రాబడును. నూతన జర్మను జాతీయసభ వారు జర్మను ప్రభుత్వ సమస్యను పరిష్కరించి జర్మను సామ్రాజ్యములో కేరగారు ప్రజలవిషయమును నిర్ణయించును.

బవేరియాలో ప్రజాప్రభుత్వము నెలకొల్పబడుట

లండను, నవంబరు 9:—బవేరియా జాతీయ ప్రభుత్వము నెలకొల్పబడినది. శ్రీపున విజయతేజ తేజ అందరును ప్రభుత్వమునందు పాలు గొనుటకు స్వాతంత్ర్యము బొంది యున్నారు. ప్రజాప్రభుత్వమునకు ఆరాజకము ప్రధానసోపాదముని బవేరియాలోని ప్రజల అభిప్రాయము. నూతన ప్రభుత్వము ప్రజలకష్టముఖముల కనుగొనుటకు కంకణము కట్టుకొనినది. నైతికులందరికి ప్రత్యేకసంఘములు నెలకొల్పబడినవి. ఆసంఘములు వారికష్టముఖముల విచారింపగలవు. ఇంతవఱకున్న అధికారుల యధాస్థానములలోనే యుంచి నానుత్వరలో నూతనప్రభుత్వమున కొత్తకొత్త మార్పులు కలుగని తెలియుచున్నది.

మ్యూనిచిలో ప్రజాప్రభుత్వము ప్రకటన.

లండను, నవంబరు 9:—మ్యూనిచిలో సాంఘికవిప్లవ వాదులందఱు సొక సభ చేసి ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వమును ప్రకటించిరి. ఇంకను కెయిజరును సింహాసనభ్రష్టుని చేయుట అవసరమనియు, దేశము సంధి చేసికొనవలయు ననియు తీర్మానములు చేయబడినవి. పలువురు దేశస్థినిగురించి యుత్తరములగు నుపన్యాసముల నిచ్చిరి. సభయైన తదనంతరము సభ్యులందరు ఊరేగింపుతో మంత్రుల రాజ్యవాములకు వెళ్లి తమ తీర్మానముల నచ్చటిగోడలమీద నంటించిరి.

దైవ ప్రార్థనలు.

ఇంగ్లండులో ప్రయత్నములు.

లండను, నవంబరు 9:—సాధ్యమైనంత త్వరలో దేశములో ప్రతివోటును దైవప్రార్థనల చేయుటకు కావలసిన ప్రయత్నముల చేయుదని ఆర్చి బిషపుగారు నేడు మతప్రచారకుల కందరికి వాళ్ళాపించెను.

ఆంగ్ల దేశ భావిర్థి.

లాయడు జార్జి గారి యుపన్యాసము.

లండను, నవంబరు 10:—లండనులో యేయరు గారిచ్చిన ఆతిథ్య సమయమున ప్రధానమంత్రి లాయడు జార్జి గారు ప్రకృత రాజకీయస్థితిగతులను గురించి గంభీరోపన్యాసము నిచ్చిరి.

జర్మను సంధివరతులను గురించి ప్రకృతము తామేమియు చెప్పజాలమని లాయడుజార్జి గారనిరి. కెయిజరు రాజ్యపరిత్యాగమును గురించి మాటలాడుచు ప్రపంచచరిత్రమున కెయిజరు రాజ్యపరిత్యాగమువలన చాలా ప్రముఖత కలిగినదనిరి. త్వరలో జర్మనీ లొంగినగాని దేశస్థితి భాగు పడజాలదని చెప్పిరి. ప్రపంచ నాగరికతను నాశముచేసి జర్మనీదేశము ప్రకృతము ఇతరుల సాయము కొంతయైనను పొందజాలక కష్టపడుచున్నది. ప్రజలు రాజుజయము పొందుచున్నంతవరకు సంతకము చూపిరి. ప్రకృతము తానుచేసిన దోషములకు తుండుచున్నది. ప్రకృతము మనము ప్రతివారికిని న్యాయము కలుగ చేయవలయుననిరి.

తదనంతరము తమకు సాయపడినవారిని స్తుతించుచు లాయడుజార్జి గారు చాల నేపు మాటలాడిరి. సమయమునకు ముందంజచేసి తమకు సహాయముచేసిన వలన, హైందవరాజ్య ప్రజల కొనియాడిరి. వారిసాయము లేనియెడల యుద్ధస్థితి యెట్లుండియుండునో తెలియదనిరి. సంధి సభలో మనము చేయవలసిన కార్యముల వలన, భారతరాజ్యముల పరిస్థితులలో సుప్రతిందితిమి. వారి సలహాలు మాకెక్కువలభదాముకములైనవి. వార్షికము సభవారు వీనిని ఏకకంఠముగా సంగీకరించిరి. పిమ్మట ప్రిత్యేకముగా భారతదేశ సహాయమును జార్జి గారు కొనియాడిరి. గత నాలుగేండ్లనుండి హైందవులు మనము సోదరులరై నున్నాము. ఈ ప్రేమానురాగము చిరస్థాయిగ నుండుటకు చూడవలయునని చెప్పిరి. సంధి సభ యనంతరము మన కార్యములు అధికముగా నుండగలవు. ముందు సామ్రాజ్య భావిర్థిని యాలోచించవలసియుండును. మనము ప్రేమించిన దేశమునకు భక్తిపరులమై యుండి మన కర్తవ్యమును నిర్ణయించు కొనుట అవసర మనిరి.

నూతన ప్రభుత్వము.

బ్రెమెన్ పురము.

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 9:—“వెన్నెల జీటంగు” ప్రతీక యందు బ్రెమెన్ పుర ప్రెసిడెంట్లమునకు, సేనాధ్యక్షునికిని జరిగిన ఏర్పాటును ప్రకటించుచున్నది. ప్రెసిడెంట్లమునకు సేనాధ్యక్షునియు గలసి సేనాధ్యక్షుని పరిపాలనమును, పురము నకు వస్తుసామగ్రిని సమకూర్చు విషయమును నిర్వహించునట్లు ఏర్పాటునందు చెప్పబడినది. రాజకీయకాభివృద్ధి, సేనాధ్యక్షుని అధికారవర్ధనమునందు విడిపింపవలె ననియు, రాజకీయబైబిలరును, ప్రెసిడెంట్లమునకు గలసి ఏర్పాటుగా గావింపవలె ననియును, ప్రెసిడెంట్లమును పౌరాధికారసంఘము (సివిల్) గల సేనాధ్యక్షుని జేయవలెననియుగూడ చెప్పబడినది. ఎక్కువ పురమున గల జాతీయసభ ఆపురమును సెర్వియాతో జేర్చుటకు తీర్మానించెనని వెన్నెల జీటంగు ప్రతీక వ్రాయుచున్నది.

వరత్తులు పూర్తికాలేదు.

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 9:—శత్రువర్ధనవారు నావికా విషయమున కావలసిన వరత్తుల నింకను పూర్తిచేయలేదని తెలియుచున్నది.

బహుమానము.

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 7:—ధైర్యసాహసములతో శత్రువర్ధనమును జయించిన కెప్టెన్ కార్మెంటుగారికి మిలిటరీక్రాసు ఈయన జీవితమునందు గలెట్లు ప్రకటించుచున్నది.

నైనిక నిర్బంధములు

విడుదల చేయబడుట

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 7:—తుర్కీవారిచే నిర్బంధపడిన మన సైనికుల లక్షలకు మెసపాటోమియాను గుర్రక్షేత్రముగా చేరిన పార్లమెంటునందు హోపుగారు చెప్పినారు. సైనికులు ఇంగ్లండును మధ్యధరాసముద్రము ద్వారావచ్చుటకు సర్వోత్తమములు చేయబడినవని సర్. జార్జి కేపుగారు నడిపిరి.

అనిబిసెంటుగారి అపీలు

చారిత్రక జనవీరవర్తన మార్చబడుట.

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 6:—అనిబిసెంటుగారు న్యాయించి డియో ప్రతీకవిషయమున దొరతనమువారు తిసిగొని ధరావత్తు తిరుగు నిప్పించమని చెప్పి పురి నైకోట్టవారి తిరువైన చేసినఅపీలు దొరతనమునా న్యాయవాది యుద్ధకార్యములలో నిమగ్నులై యున్నందున జనవీర మాసారంభమున విచారణ చేయబడుట నిశ్చయించునని. అనిబిసెంటు గారు దీనికి సమ్మతించినారు.

ప్రాసన్న

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 9:—నిన్న సాయంకాలము రూటరు విలేజుకు దొకడు ప్రధానకార్యాలయమునుండి తిరిగివచ్చుచు, ప్రెసిడెంట్లమునకు శత్రువులదాడి వెడబడుట బయలుదేరినవారిని చూచి చూచింత నే, శత్రువులు కొంత ఖైదీవర్ధనమును సేసెనట వదలవలెనని కోరాకమునుద్దయించి పారిపోయినవారిని తెలుపుచున్నాడు. చుట్టుపట్లనున్న వంతెనలను శత్రువులు విరుగగొట్టి నా రెండు నాళును తెలుపుచున్నాడు.

పరాసు రంగము.

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 10 —నిన్నటిరాత్రి పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:—కొన్ని ప్రదేశములందు మేము 10 కిలోమీటరుల పురోగమమును సలిపి ఖయిదీలను, ఫిరంగులను, విశేషముగా సామగ్రిని అనేకమగు రైలుబండ్లను పట్టుకొంటిమి. మన ఆర్మీకేసేన బెల్జియను సరిహద్దును దాటి శత్రుదళములను తరిమెను. మేము గ్లాక్స్, పోర్గెను, హిర్నను, నీయర్ సెంటు మెకెలు ఆను స్థానములను వశపఱచుకొని తాస్థానముల కవతల శత్రువులను వెంబడించి మాంటిబ్జియనునకు సెంటుమైకెలు అడవి ఉత్తరపు కొనను, మాక్సిమాయిను, ఫార్టిఫైడ్ ఆను స్థానములగుల పంక్తిపై శత్రువులను దరిమిలిమి. తూర్పున థాన్, ఆవోనదులను దాటిన వెనుక వారి కుత్తరమున నున్న పీఠభూమిని శత్రు ప్రతిఘటనము లేకుండ వశపఱచుకొంటిమి. సిగ్నిల్ వెటిటెలు కావల చాలదూరము పురోగమము సలిపి మిజియర్నుండి హిర్ననునకుగల రైలుమార్గమును దరిమిలిమి. మిజియర్ను పురమును చుట్టువేసి తూర్పువైపున మ్యూజునిని దాటితిమి.

బ్రిటిషురంగము

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 10:—నేటి మధ్యాహ్నమున జనరలు హేగు సోల్ట్లు ప్రకటించిరి:—ముందుకు బోయియున్న మన సేనలు సేనాధ్యక్షునిను దంతటను శత్రువులను వెన్నెంటి నెట్టుచున్నాడు. మేము మాన్యుట దక్షిణపరిసరముల నున్న ఫాబర్గెబర్గ్ మాంటు అను స్థానము నాక్రమించితిమి. ఇంకను ఉత్తరమునందు మేము లూజ్ అను స్థానమును సమీపించుచు రిన్నేజ్ అను స్థానమున కవతలనుకొంటిమి.

బెల్జియను రంగము

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 10:—బెల్జియను రంగమునందు బ్రిటిషువారి టెట్టు ప్రకటించిరి:—బెల్జియనులు ఘెంటు పెరాజ్ కాలువ వదలుట యొద్దను హేలండు సరిహద్దునుండి ఘెంటు స్టేషనునకును నిలిచియున్నాడు. పరాసువారు మెడెన్ కొండలను, వానికి తూర్పుననున్న ప్రదేశమును మీర్లు అను స్థానపు ఉత్తరభాగమును స్వాధీనపఱచుకొనిరి. మీర్లుపుర దక్షిణ భాగము బ్రిటిషువారి నాక్రమించిరి.

అమెరికను రంగము.

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 10:—అమెరికను లిట్లు ప్రకటించిరి:—మ్యూజునిని పై నే ఆను స్థానమునకు దక్షిణమున దాటి మాకాటు అనుపురమును వశపఱచుకొని వోవరు అరణ్యము గుండ మందునకు బోయి బెమెట్టు, పోస్, ప్రెమావెల్లి ఆను స్థానములను వశపఱచుకొంటిమి. బ్లాడ్స్ వెల్లర్నుకు దక్షిణమున మోరీ, దన్ మాయి, మాన్ హోలిను అను పురములను స్వాధీనపఱచుకొంటిమి. ఈపురములన్నియు విశేషబలముతో సంరక్షింపబడుచుండెను.

జర్మనుల యొప్పుదల.

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 9:—జర్మనువాయువార్త యిట్లు ప్రకటించుచున్నది:—మేము మెట్టెని పశ్చిమదరికి బోర్నే ఆనుపురమున కొంతభాగమును నదలి వెట్టు, అయిస్, నదలనటకును, మ్యూజునిని వదలుటకెని వెనుకకు పోతిమి.

బ్రిటిషు పురోగమము

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 10:—నిన్నటిరాత్రి జనరలు హేగు గా టెట్టు ప్రకటించిరి:—బ్రిటిషు రంగమునందుంతటను మేము పురోగమమును సల్పుచున్నాము. మడివైపున 8, 4-వ సేనలు సాందర్ నదిపై బెల్జియను సరిహద్దువైపునకు బోవుచు అత్యల్ప ప్రతిఘటనము నెదుర్కొనుచున్నాడు. మధ్యభాగమున మన ప్రభువ సేన మాన్యుకొండి కాలువపై ఆలిశిక్లిముగ పురోగమమును సల్పుచున్నది. కాలువకు దక్షిణమున మేము మాబూజి మాన్యు రైలువేసు దాటి మాన్యుపురమును సమీపించుచున్నాము. మాన్యుకొండికాలవ కుత్తరమున ప్రభువ సేన ఎడమభాగమును 5-వ సేన కుడిభాగమును గలసి వెల్లెనడికిని ఆస్త్రాయంగు కాలవకును నడుమనున్న బేకేమును తుడిచి వెయిలిట్లు అను స్థానమును వానికి దక్షిణముననున్న ఆస్త్రాయంగుకాలవ భాగమును స్వాధీనపఱచుకొనిరి. ఎడమవైపున 5-వ సేనయు, 2-వ సేనయు, సేనాధ్యక్షును పొడవునను వెల్లెనడి కుడిగట్టు నాక్రమించుకొనెను. 5-వ సేన ఆస్త్రాయంగు బోర్నే ఆను స్థానములను జయించి ఈపురములకు తూర్పున పురోగమము సత్పరు.

స్పెయిను

స్పెయిను రాజకీయస్థితి.

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 10:—స్పెయిను రాజ్యాంగసభ గార్సాగారు ప్రధానమంత్రిలుగా నియోజింపబడిరి.

ఆస్ట్రీయా.

మిత్రిమండలివారి సామగ్రి

కులుపుగా బంధపడుట

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 7:—ఈ మధ్యజరిగిన సంధివర్తనల ప్రకారము మిత్రిమండలివారి వస్తుసామగ్రి ప్రెస్టిజ్ బంపుటకు సదుపాయములు చేయబడినవని వియన్నానుండి వచ్చిన తంతివలన తెలియుచున్నది.

ఆస్ట్రీయా-హంగరీ స్థితిగతులు

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 10:—ఆస్ట్రీయాహంగరీలో రాజకీయ స్థితిగతుల పరిష్కరించుటకు హోఫరుగారు ఆమెరికా ప్రతినిధిగా వెళ్లుచున్నాడు.

ప్రభుత్వ ప్రకటనము.

మిత్రిమండలివారు జర్మనీ శత్రువుల గడించిన విజయము నకై యుత్సవముల సలుపుటకు 18 తేదీ బుధవారము సెలవు దినముగ పరిగణింపబడును. ద్వీపమున ఉదయము 7 గంటలకు సైనికుల ప్రదర్శనము జరుగును. శ్రీ గవర్నరుగారు 7-30 గంటలకు ఆహ్వానము జరుగును. పిమ్మట బ్యాండు వాద్యములతో సైనికులు పట్టణముగుండా బోవుదురు. 11 గంటలకు దేవాలయములలోను, సునీకులలోను, చర్చిలలోను, దైవప్రార్థన ములా సలుపుదును.

ఈ మధ్య వచ్చిన తుపాకులన పీపిల్సెహర్ను ప్రదేశము వ్యాపారానుక్రీడలు జరుగుటకు విడుదలచేసి, కాపున నిలిచినివారమువాటికి మార్చబడినవి. ఆ దినమున నుధ్యాహ్నము లీదల కన్నప్రధానము చేయబడును. నుధ్యాహ్నము 2 మొదలు 6 గంటలవరకు పీపిల్సెహర్ను వ్యాపారానుక్రీడలు జరుగును. సాయంకాలము బాణసంచాలుకాల్పుబడును. గవర్నరుగారు సత్తెనమేటలై విశేషముదురు. మాధ్యమిక పాఠశాలలకు నీనీమా ప్రదర్శనము ఏర్పాటు చేయబడును. ప్రాథమికపాఠశాల విద్యార్థుల మహాహారము లాసంగవడును. చివరములు దెలుపబడును.

పోలండు ప్రకటన.

ఆంధ్రప్రదేశ్, నవంబరు 10:—పోలండు ప్రజలు డిప్యూటీ డార్టింగ్స్ గారి యధ్యక్షత్వకీంద ప్రజాసత్తాప్రభుత్వమును ప్రకటించిరి.

మంత్ర సానులు

(1867)

నక్షత్రపల్లి తాలూకా అచ్చుబట్టపేట లోకల ఘండు డిప్యూటీ గవర్నరును మంత్రిసాని యుద్ధోగము ఖాళీగా యున్నది. మదరాసు గవర్నరు మెంటు మెట్టెనీ హాస్పిటలు వరయిరాలయందు తప్పిరి కాబడిన వారి యీ సెల 25-11-18 తేదీ లోపుగా మాకు దరఖాస్తులు పంపుకొనవలయును. మాసమునకు రు 15.0.0 ల వేతనము ఇర్పబడును. గుంటూరుతాలూకా బోర్డు కె. కోటిలింగం, ఆఫీసు 7-11-1918 (వెసి డెంటు)

301 పాశ్చాత్య వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాపదములు.

లోకామయనార కస్తూరిమూర్తిల విప్రుడైనను పరికింపుడు.

ద్రవి వర్ణనమునను లక్షలకొలది నీసాలు విక్రయించబడుచున్నది.

ఇండియావారు మాత్రమే కాక; బర్మా, సింజీ, మలియెస్, గోవా, ఫీజి, బెలెంజ్, ఈస్ట్రాఫ్రీకా, చున్నగు ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాపదమును, మహాకాండమునున్నారు.

భువభాగము “ఒకేయొక లోకామయనార” కస్తూరిమూర్తిల నీసా మియింటు నున్నయెడల, మాటికి దైవ్యత సమయామును, నిరీక్షించి, యొక వెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అశీర్వాదు, పార్శ్వవాతము, జ్వరము, మూంధ్యము, చులబద్ధకము, నర్మ, గజము బొప్పి, బలహీనత, అనారోగ్యము, నెడ్డనీటినుండి గజగు వికారము, చిన్నబిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్ధ, వాయువు, మరియు నానక లోగములను, ఈ సిద్ధామృత సేవనచే వాళ్ళర్యముగా పోయి గుణము గలుగును.

శ్రద్ధకాలలో వశికవిధము లగునట్టియు నుపయోగకరములగు కర్మాటక మూలికలనుండియే యీమధ్యములను తయారు చేయుచుందురు.

ఇల్లిస్ట్రేషన్ యావ్యాపార సురుతులు, ప్రతి నీసామును ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానప్రము, ప్రతిసీసాతో గూడి యుండును. 260 మూత్రమును నీసా ఒకా అను మూత్రమే.

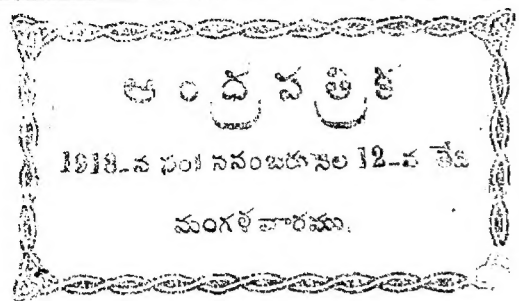
8 నీసాలు లోకసారి వెట్టుచికోనిన
12 నీసాలు ఖర్చుతోపురి కూ 1-8.0
12 నీసా లోకసారి కొనిన 2-14.0
25 నీసా లోకసారి కొనిన 5-5.0

నవ నురోగములకు మాత్రమే ఆయుర్వేదమునందు సిద్ధాపదములు దొరకును.

విలాసము:—శ్రీ సీతా హనుమ వైద్యశాల, మైసూరు.

ప్రకటన

మిత్రమండలివారి విజయ గౌరవార్థమై, మా కాశ్యపాశ్రమం లేకటిడిగము మూయబడును. కావున లేకటిడిగ ప్రకటన వలన దను. సంపాదకుడు.

సమంతము:

స్వాతంత్ర్య విజయము

నిన్నటిదిన ముదయ మయిదుగంటలకు జర్మనీ ప్రతినిధులు సంధిపత్రముల కంగీకరించి సంతకముల జేసిరి. అయిదు సంవత్సరముల నుండియు ప్రపంచమున సంతోషము గలిగించుచున్న ఘోరసంగ్రామము దహనము నిన్నటిలో చల్లారినది. స్వాతంత్ర్య ధ్వజము మరియొకమాన ప్రపంచమున నెలకొల్పబడినది. ప్రపంచశాంతి కనుకూలవాతావరణము కల్పింపబడినది. ప్రవ్యసల దురాశిచే, ఈ ప్రపంచ యుద్ధము ప్రారంభ మయ్యెను. వారి దురాశికు, బెలియము, సర్వియా, మాంటినిగో, ఫ్రాన్సు, రష్యా మొదలగు దేశము లాహుతి కావించబడెను. ఒకానొక సమయమునందు కైజరు ప్రతిభ యుప్రతిమానమై వెలింగెను. కాలి దురాశాజనిత మగు లాభములు విశేషకాలము నిలునజాలవు. ప్రతికారము వెన్నంటియే చనుచుండును. ప్రపంచ స్వాతంత్ర్యమును సాధనము గావించుటకై, లొకైకనాడు కైజరుచక్రవర్తిని సాధనముగ నుపయోగించి యుండవచ్చును. జర్మనులు గావించిన దుర్మయములకు పోషింపక, స్వాతంత్ర్యప్రియులగు మిత్రమండలివారిలో నొకజాతివెంట పేరొక జాతి చేరసాగెను. తుట్టుతుడకు ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వాభిమానులగు అమెరికనులు గూడ జర్మనులకు శత్రువులుగ జేరిరి. ఫలిత మేమయినది? స్వాతంత్ర్యవాంఛ ప్రపంచమునం దంతటను అల్లుకొని పోయినది. నిరంకుశ ప్రభుత్వము లన్నియు నొకటివెంట పేరొకటి, ఇంద్రజాలమోయనునటుల, త్రుటికాలములో నంతరింప సాగినవి. రుష్యాలో పరివర్తన మారంభమయి, జారుగారి పరిపాలన మంత మొందినది. గ్రీసు దేశపురాజు స్థానధిష్టులయిరి. బల్గేరియా ప్రజాస్వామికప్రభుత్వ మయ్యెను. ఆస్ట్రీయాదేశము జాతుల ననుసరించి ప్రత్యేకప్రజాప్రభుత్వముల క్రింద వేర్పడెను. పోలెండు దేశమున ప్రజాప్రభుత్వము స్థాపింపబడె ననియు, డాన్ బెన్ స్కీగారధ్యక్షులుగ నియమింపబడి రనియు, రూటరు చెలుపుచున్నాడు. వీటి యన్నిటికన్నను, జర్మనీలో ప్రజాప్రభుత్వము జయప్రదముగ స్థాపింపబడిన దనుట, ముఖ్యవిషయ మనుటకు సందియము లేదు.

ఇందు మూలమున, ప్రపంచ చారిత్రమున నూతనయుగోదయప్రారంభ మయిన దనుటకు సందియము లేదు. కైజరుచక్రవర్తి జర్మను సామ్రాజ్యమునంతను తన యిచ్చవచ్చినటుల నాడించుటయే గాక, ప్రపంచమునంతను తన వశము జేసికొనవలయు నని మరూహ గలిగియుండెను. నిరంకుశప్రభుత్వమునకు దుర్లమగు జర్మనీని గూడ, స్వాతంత్ర్యధ్వమము భేదించి, కెయిజరును రాజ్య పరిత్యాగమున కొడవబడునటుల జేసెను. కెయిజరు చక్రవర్తియు, జర్మనీ యవరాజును

జర్మను సామ్రాజ్యాధిపత్యమును పరిత్యజించి నటుల ప్రకటించబడెను. ఛాక్సులరు గారికొంత కాలమువరకా యుద్ధోగమునం నుండి, తపస్వరమగు నేర్పాటుల గావించెదను. వయసుమీరిన సార్వభౌమము ఎన్నికహక్కు లుండుటకును, జర్మను జాతీయసభ నొకదానిని స్థాపించుటకును నొక చట్టము త్వరలో ప్రతిపాదించబడును. ఈ సభ వారు జర్మను ప్రభుత్వ మేయామము దాల్చవలయునో నిర్ణయించెదరు. ఎబర్టు అను వీరు ఛాక్సులరుగ నియమింపబడెరి. వీరు సాంఘికవాదులు. కుట్టుపనిలో ప్రసిద్ధి కెక్కినవారు. సాంఘికవాదులే ప్రభుత్వబాధ్యతను చేకొనిరి. నౌకాదళములో ప్రారంభ మయిన తిరుగుబాటు, జాతీయ పరివర్తనముక్రింద మారినది. దేశమందంతటను నీ యుద్ధోగము మతి త్వరితముగ వ్యాపించుచున్నది. సైనికులు విప్లవాభ్యుదయమున కభిముఖులై యున్నారు. అనేక ప్రదేశములందు పార్లమెంటుల యొక్కయు సైనికుల యొక్కయు సంఘములు స్థాపించబడుచున్నవి. ఆంతరంగిక యుద్ధముతో నిమిత్తము లేకుండ స్వాతంత్ర్యమును ప్రతిష్ఠింపవలయునని, ఎబర్టుగారు ప్రజలను ప్రోత్సహించుచున్నారు. నూతన ప్రజాప్రభుత్వ మేర్పడినది. “నేటిదినము జర్మను ప్రజలకు ఏమోచనము గలిగిన” డని నూతనప్రభుత్వమువారు తమ సంతసమును ప్రకటించిరి. మారణయంత్రముల దయారు జేసి, ప్రపంచసంతోషమును పురికొల్పుచున్న క్రక్కుగారును, వీరి భార్యయు నిర్భాగమునందుంచబడిరి. పుల్నా వార్తాప్రకటన సంఘము విప్లవకరుల స్వాధీన మయ్యెను. నూతన ప్రభుత్వము త్వరలో సుస్థిరముగ స్థాపింపబడునని యూహించవచ్చును. సాంఘికవాదులు, రక్తపాతముతో నిమిత్తము లేకుండ, విజయము గాంచగలిగిరి. రుష్యాలో జరిగినంత సంతోషము, జర్మనీలో జరుగనవసరముండదు. జర్మను ప్రజలు సహజముగ శాసనబద్ధులు. అందుచే, శాసనాతీతమణము గావించి అంతఃకలహముల కెడమియ బూనరు.

కెయిజరు చక్రవర్తిగారు కరిస్టియన్ నన్నిటి గ్రహించియే రాజ్యపరిత్యాగము గావించిరి. మహాభోగము ననుభవించుచున్న వారి కేరికైనను, తమ సౌఖ్యముల విడనాడుట దుఃఖకరముగ నుండును. సర్వాధికారమును సామ్రాజ్యము గావించి కొని, తన కెవరును సాటిరారని గర్వించియున్న, కైజరు చక్రవర్తికి సామ్రాజ్యాధీశపదవిని విడనాడుట ఎంత దుర్భరమో యూహించుట సులభము. భావభరిత మగు మానసముతో కెయిజరు చక్రవర్తి “నా రాజ్యపరిత్యాగము జర్మనీజేమమునకే పరిణమించవచ్చు”నని నుడివెనట. ఏ యుద్ధేశముతో నీ వాక్యము లుచ్చరింపబడినను, కెయిజరు చక్రవర్తి తుట్టుతుడకు సత్యమునే వచించెను. జర్మనీదేశము బాహ్యవిజయము బొందకున్నను, నైతికలాభముల బొందగలిగెను. జర్మనీదేశము తన కల్మషమును బోనాడి నైర్మల్యము బడచుకలిగెను. ఈతరుణమున జర్మనీదేశము దుర్భాగవృత్తిని వీడి, వెనుకటికన్న స్వచ్ఛుడకాంతితో బ్రకాశింపగలుగుచున్నది. నిరంకుశత్వమునకు నిలయముగ జర్మనీలో, ప్రజాపరిపాలనము స్థాపింపబడుటచే, ప్రపంచమునందు క్రొత్త పరిస్థితు లేర్పడ నున్నవి. మానవు డెంతటిమారణయంత్రముల నిర్మించినను, మోటుబలమునం దెంతటి యాధిక్యము జూపినను, మానవకోటి వివాళమున కెంతటి ప్రయత్నముల జేసినను, ఆత్మబలమున కిం దెవ్వము సాటిరావని ఈ సంగ్రామము రుజువు చేసినది. ఎంతటి నిర్బంధము లైనను, ప్రజలలో నడగి యుండెడి స్వాతంత్ర్యోత్సాహమును జంపివేయజాల వని, నిశ్చయమైనది. అనేక శతాబ్దములనుండియు ఆస్ట్రీయను జర్మను రుష్యను ప్రభుత్వములకు దానులై వారిచే జలువిధముల బాధింపబడుచున్న, పోలు జాతివారికి నేటికీ విముక్తి గలిగినది. వీరి జాత్యభిమానము నేటివరకును మొక్కపొవ లేదు. అటులనే తుర్కీవారిచే బాధింపబడుచున్న అర్మీనియనులకును, అరిబ్బులకును ఏమోచనము చేసిన లో నున్నది. జర్మనుల ఘోరకృత్యములు ప్రాతఃచరిత్ర యైనవి. జర్మనీయందు నూతనశత మారంభమయినది. ప్రాతీవిషయములగూర్చి విశేషముగ దలపోసి లాభముండదు. భవిష్యత్ పరిస్థితిని గూర్చి యోచించుట ప్రజ్ఞావంతుల ధర్మము. ప్రాపంచిక పునర్నిర్మాణ మెట్టి మార్గమున చేకూరవలయునో నిక ముందు యోచింపవలసి యుండును. రానున్న సంధిసభలో నీ విషయము లన్నియు సవ్యముగ పరిష్కరింపబడునని యూహించుచున్నారము. ఒక్క విషయము మాత్రము నిశ్చయమైనది. నూతనప్రపంచమున నిరంకుశత్వమునకు స్థాన ముండదు. భగవంతుని శాసనము దుష్టులను దండించుతీరును. జర్మనీ దేశస్థితి నొకమారు పరికించి, ప్రపంచమందలి జాతులన్నియు గుణపాతము జేర్చికొన వలసిన తరుణ మాసన్న మయినది. వ్యాయము, సత్యములపై నేజాతీయోధారపడునో, ఆ జాతి చిరతరక్తిని సంపాదించును. ఇతరజాతుల స్వాతంత్ర్యము వడచి, అన్యదేశములను కబళింప నెంచెడి ఏ నిరంకుశ జాతీయు, ప్రపంచమున వర్ణిలజాలదని, యూరపు సంగ్రామము నిర్ధారణ గావించినది. ఏ యుగమున కాయుగము నందు, భర్మసంస్థాపనకొరకు భగవంతు డవతరించుచునే యుండును ఈ కాలమున ధర్మసంస్థాపనకొరకు, ప్రళయసంగ్రామ మవసరమయినది. ఈ మహాయజ్ఞమున, వేర్వేరు దేశీయులు తమ రుధిరమును బలిగ సమర్పింపవలసి వచ్చినది. స్వాతంత్ర్యజేజము మరుగువీడి, ప్రస్తుతమై ప్రకాశించుచున్నది. మానవులు గమ్యస్థానము జేరుటకు నూటియగుచూర్ల మిపుడేర్పడినది. న్యాయమునే చేయూతిగ గైకొని, భర్మమార్గమున ప్రవర్తించెడి వారికి మాత్రమే ప్రపంచమునం దభ్యుదయము సాధ్యమగును. జాతీయత యను వామముతో యూరపునందు జూపబడుచున్న అసహనభావము తొలగి, విశ్వమానవకోటిపై ప్రేమ, సహిష్ణుత, ప్రవర్ధిల్లినగాని సంగ్రామము లంతమొంద జాలవు. ఎన్ని కట్టుదిట్టము లేర్పాటు జేయబడినను, మానవుల హృదయము నందు మూర్ఖుగలిగినగాని, పునర్నిర్మాణము సాధ్యముగాదు. అట్టి సమరసభావము ఎల్లెడల వ్యాపించి, ప్రపంచమున స్వాతంత్ర్యము సుస్థిరముగ రాజ్యము చేయుచు, నిరంకుశత్వ మంత మొంది లోకకల్యాణమును ప్రపంచశాంతియు శాశ్వతముగ చేకూరునటుల భగవంతు డనుగ్రహించుగాక! ఇట్టి యుత్సాహము సాధ్యమగునటుల తమ నిర్వస్యమును భారబోసి కృషి సలిపిన, మిత్రమండలివారి ఖ్యాతి ఎల్లకాలము నిలుచునటులకు సందియము లేదు. స్వాతంత్ర్యప్రాప్తికై ఉద్విగ్ధులు చున్న హిందూదేశము, జర్మను నిరంకుశత్వమును బోనాడుటకు, తన యావచ్ఛక్తిని భారబోసి విజయము గాంచుటచే, తన స్వాతంత్ర్యప్రియత్వమును భార్యూహమున జూపి తన స్వపరిచాల నార్హతను లోకమునకు జూపినది. హిందూదేశమీ తరుణమున చిరతరక్తిని సంపాదించినది. త్వరలో జరుగ నున్న విజయోత్సవములలో హిందూదేశము సంతృప్త హృదయముతో పాల్గొని, తన యానందము నుచితరీతిని వెలిబుచ్చు నని విశ్వసించెదము.

య మైనది. అనేక శతాబ్దములనుండియు ఆస్ట్రీయను జర్మను రుష్యను ప్రభుత్వములకు దానులై వారిచే జలువిధముల బాధింపబడుచున్న, పోలు జాతివారికి నేటికీ విముక్తి గలిగినది. వీరి జాత్యభిమానము నేటివరకును మొక్కపొవ లేదు. అటులనే తుర్కీవారిచే బాధింపబడుచున్న అర్మీనియనులకును, అరిబ్బులకును ఏమోచనము చేసిన లో నున్నది. జర్మనుల ఘోరకృత్యములు ప్రాతఃచరిత్ర యైనవి. జర్మనీయందు నూతనశత మారంభమయినది. ప్రాతీవిషయములగూర్చి విశేషముగ దలపోసి లాభముండదు. భవిష్యత్ పరిస్థితిని గూర్చి యోచించుట ప్రజ్ఞావంతుల ధర్మము. ప్రాపంచిక పునర్నిర్మాణ మెట్టి మార్గమున చేకూరవలయునో నిక ముందు యోచింపవలసి యుండును. రానున్న సంధిసభలో నీ విషయము లన్నియు సవ్యముగ పరిష్కరింపబడునని యూహించుచున్నారము. ఒక్క విషయము మాత్రము నిశ్చయమైనది. నూతనప్రపంచమున నిరంకుశత్వమునకు స్థాన ముండదు. భగవంతుని శాసనము దుష్టులను దండించుతీరును. జర్మనీ దేశస్థితి నొకమారు పరికించి, ప్రపంచమందలి జాతులన్నియు గుణపాతము జేర్చికొన వలసిన తరుణ మాసన్న మయినది. వ్యాయము, సత్యములపై నేజాతీయోధారపడునో, ఆ జాతి చిరతరక్తిని సంపాదించును. ఇతరజాతుల స్వాతంత్ర్యము వడచి, అన్యదేశములను కబళింప నెంచెడి ఏ నిరంకుశ జాతీయు, ప్రపంచమున వర్ణిలజాలదని, యూరపు సంగ్రామము నిర్ధారణ గావించినది. ఏ యుగమున కాయుగము నందు, భర్మసంస్థాపనకొరకు భగవంతు డవతరించుచునే యుండును ఈ కాలమున ధర్మసంస్థాపనకొరకు, ప్రళయసంగ్రామ మవసరమయినది. ఈ మహాయజ్ఞమున, వేర్వేరు దేశీయులు తమ రుధిరమును బలిగ సమర్పింపవలసి వచ్చినది. స్వాతంత్ర్యజేజము మరుగువీడి, ప్రస్తుతమై ప్రకాశించుచున్నది. మానవులు గమ్యస్థానము జేరుటకు నూటియగుచూర్ల మిపుడేర్పడినది. న్యాయమునే చేయూతిగ గైకొని, భర్మమార్గమున ప్రవర్తించెడి వారికి మాత్రమే ప్రపంచమునం దభ్యుదయము సాధ్యమగును. జాతీయత యను వామముతో యూరపునందు జూపబడుచున్న అసహనభావము తొలగి, విశ్వమానవకోటిపై ప్రేమ, సహిష్ణుత, ప్రవర్ధిల్లినగాని సంగ్రామము లంతమొంద జాలవు. ఎన్ని కట్టుదిట్టము లేర్పాటు జేయబడినను, మానవుల హృదయము నందు మూర్ఖుగలిగినగాని, పునర్నిర్మాణము సాధ్యముగాదు. అట్టి సమరసభావము ఎల్లెడల వ్యాపించి, ప్రపంచమున స్వాతంత్ర్యము సుస్థిరముగ రాజ్యము చేయుచు, నిరంకుశత్వ మంత మొంది లోకకల్యాణమును ప్రపంచశాంతియు శాశ్వతముగ చేకూరునటుల భగవంతు డనుగ్రహించుగాక! ఇట్టి యుత్సాహము సాధ్యమగునటుల తమ నిర్వస్యమును భారబోసి కృషి సలిపిన, మిత్రమండలివారి ఖ్యాతి ఎల్లకాలము నిలుచునటులకు సందియము లేదు. స్వాతంత్ర్యప్రాప్తికై ఉద్విగ్ధులు చున్న హిందూదేశము, జర్మను నిరంకుశత్వమును బోనాడుటకు, తన యావచ్ఛక్తిని భారబోసి విజయము గాంచుటచే, తన స్వాతంత్ర్యప్రియత్వమును భార్యూహమున జూపి తన స్వపరిచాల నార్హతను లోకమునకు జూపినది. హిందూదేశమీ తరుణమున చిరతరక్తిని సంపాదించినది. త్వరలో జరుగ నున్న విజయోత్సవములలో హిందూదేశము సంతృప్త హృదయముతో పాల్గొని, తన యానందము నుచితరీతిని వెలిబుచ్చు నని విశ్వసించెదము.

లాయడు జాగ్గిగారు : హిందూ దేశపు భావిస్థితి.

లాన్లు మేయరుగా రిచ్చిన విండు సందర్భమున సంగ్రాహకము గూర్చి, ప్రధానమంత్రి యగు లాయడు జాగ్గిగారి రిచ్చిన యుక్తవాస్తవము, హిందూ దేశము లాతురతతో కలసిందేరు. సమరము జరిగినదనుక నంత మొందుటకు తోడ్పడిన అమెరికావారి యొక్కయు, అధిపతేళ రాజ్యములవారి యొక్కయు, భారతీయుల యొక్కయు యుమూల్యసహాయమును విరుద్ధింపిరి. హిందూ దేశము గావించిన సహాయమునకై వారియెడల నాంగ్ల దేశము నెరవేర్చవలసిన భర్తము గూర్చి లాయడు జాగ్గిగారి డిటుల దెలిపిరి.

“సంధిసభ జరుగునపుడు హిందూ దేశావసరములను మరువకూడదు. నాలుగు వత్సరముల నుండియు మనలో సాభాత్వభావము వృద్ధి జెందుచున్నది. ఇది యంతటితో సంతరింపకూడదు. ప్రపంచపు దృష్టిలో, బ్రిటనుదేశ మున్నతస్థానము నాక్రమించి యున్నది. సంధి ముగిసిన పిమ్మట, మన పని ప్రారంభమగును. క్రేజుబిటను, సామ్రాజ్యముల భావిస్థితి ఇక నాల్గు సంవత్సరములలో నిర్ణయింపబడును. నూతన కాలమునది మొదటి గడియలోనే నొక మనవి తేయుచున్నాను. సామ్రాజ్యము పూర్తిగ రక్షింపబడు సంతకరమును, కీటులను బోనానుట యవసరము.”

హిందూ దేశ మింకను స్వతంత్రపాలనము బొంది యుండలేదు. స్వాతంత్ర్యవాతావరణము ప్రపంచమున చెలరేగుచుండ, హిందూ దేశము నున్నత స్థితికి దేకుండ వలనువడదు. లాయడు జాగ్గిగారు గాని, మరి యే యాంగ్ల రాజనీతిజ్ఞుడు గాని, యీ విషయమై యుపేక్ష వహింప వీలండదు. ఆంగ్ల సామ్రాజ్య సాధనము జేకూర్చుట కిది ముఖ్యసాధనము. సంగ్రామవిజయము హిందూ దేశాభ్యుదయమునకు దారితీయకూడదు. లాయడు జాగ్గిగారి వాగ్దానములు కార్యరూపము దాల్చుకాక.

బహిష్కారము

జస్తిసు క్షత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది: “రిఫారము సంఘములు రహస్యముగ విచారణ సలుపు పని తెలియుచున్నది. ఇందుకు కారణము తెలియకున్నది. ఈ సంఘములు నొక యభిప్రాయము గల వారలచే మాత్రమే నిండియున్నటుల వర్ణింపబడెను. వీటి విచారణ ప్రజలకు దెలియకుండ గూడ జరుగబడునని యిప్పుడు వ్యక్తమయినది. మా కీ సంఘములతో పనిలేదు. వాటి ప్రసక్తి మాంటాగూ ఛెలమ్మపర్లు ప్రభువుగార్లకును, కాంగ్రెసు పక్షమువారికిని మోతమేగలదు. మా పనియంతయు ఆంగ్ల దేశములోనే జరుగవలసియున్నది. అందుకు మనము సంసిద్ధులముగావలెను.”

ప్రాథమికస్వతంత్ర్యక్షణము

కాంగ్రెసు మహాసభ వారు, మానవస్వత్వ సంతక్షణము, సంస్కరణశాసనమునందెదుర్చుబడవలెనని, తీర్మానించియుండిరి. ఈవిషయమై ప్రజలను ప్రబోధించి, కార్యనిర్వహణ మార్గముల సరయుటకు, నిన్నటిదినము స్వరాజ్యసమితివారి సభ ఘోషాక్షేపణలో జరిగెను. స్వతంత్రపాలనాలాభ మొక వేళ కలిగినను, వాక్స్వాతంత్ర్యము, పత్రికా స్వాతంత్ర్యము, మొదలగు హక్కులు లభ్యముగానిది, స్వతంత్రపాలనము ప్రయోజనకారి కానేరదు. ఈ విషయమై కాంగ్రెసు సంఘములయ స్వరాజ్య సమితులును సంచలనము జూపి కార్య సిద్ధి బడయ గోరుచున్నారు.

ప్రజాస్వాతంత్ర్యసంఘము

సినిలు హక్కులు

చెన్నైలో స్వరాజ్యసమితివారితో ప్రత్యేకముగ కొంత మంది స్వరాజ్యసభ్యులతో నెలకొల్పబడిన ప్రజాస్వాతంత్ర్య సంఘమును విశేషముగ గుర్తుకొని యున్నది. నిన్నటిదినము సావంత్రం గోల్డేవడున కిత్సంఘము ముందు సందర్శనము చేయవలసిన పనిగూర్చి గాలోచించుటకై నొకసభ గావించబడెను. కిత్సంఘవేళమనకు వెళ్ళుచుండి స్వరాజ్య సభ్యులు విచ్చేసిరి. ప్రజాస్వాతంత్ర్యసంఘము కాంగ్రెసు వారి చేతుల, మస్టీలను వారి చేతుల యీ సంతకరము వారి వారి ప్రత్యేక సహచరులగు నామోదించబడిన సినిలు హక్కులను భారతీయప్రజలకు బోధపరచి వారి యామోదమును బడసి క్షతకర్తకులచే వాటిని బలపఱచుటకు నెలకొల్పబడినది. ఆ హక్కులైన (1) సార్వభౌమిక యొక్క అభిలభాతీయ ప్రజలకును, హిందూ దేశమునకు విరసించుట కభ్యుపపడిన ప్రజలకును, స్వాతంత్ర్యము సమానముగా కర్తవ్యమయ్యెను. ఈ దేశమునకు గాల్గునాత్రులు, కీటుల విధించుటయందు గాని ఈ యితర విషయముగా పరిపాలింపబడుటయందు గాని విభేద స్వభావము గ కలిగిగా నెంతమాత్రము యుండకూడదు. (2) మామూలు గాల్గునాత్రుల వారిచే బహిష్కరణగా విచారింపబడి కీటు విధింపబడవలెనని భావించుచు స్వాతంత్ర్యమునకును, ప్రాణమునకును, ఆస్తికిని, వాక్స్వాతంత్ర్యమునకును, సంస్థాస్వాతంత్ర్యమునకును భంగము కలుగకూడదు. (3) క్రేజుబిటనునందలి ప్రతి భారతీయ సభ్యులకునై నెన్నడునూ ఆ యుక్తముల భంగములకు హక్కు గలిగియుండవలెను. ఆట్టిహక్కు మామూలు స్వాతంత్ర్యముల వాటిన్నవి వ్యతిరేకము, మరేమాటకులకు తీసికేయ బడవలెనని. (4) ముద్రాలయము లన్నియు స్వాతంత్ర్యముల గలిగియుండవలెను. ముద్రకాలయముగాని, వాస్తవ్యత్రికలుగాని రిజిస్టరు గావలెనని విధిమైన నై నెన్నడునూ, భరావతుగాని అనుగబడకూడదు. (5) బ్రిటిషు సభ్యులకునై నే ఏ భారతీయ సభ్యులకును కరీరమునాద కీటువిధింప బడవలెనని.

బీసెంటుకు ఉపన్యసింపబడు యీ అయిదు సినిలు హక్కులును ప్రతిమనుజులకును ఆత్యంతవశ్యకములయిన పనియు ప్రతిదినజీవనమునకు ముఖ్యముగా గావలసి యుండునని మునుడిచెను. ఈ హక్కులన్నియు నొకకరపత్రమునాద ముద్రంపబడి యున్నవి. వాటిని ప్రతిభారతీయుని చేతును సంతకముచేయించవలయును. కావున ఆకరపత్రముల తీసికొని, ప్రతి గ్రామమునకును, వల్లెవకును, పట్టణమునకును వెడలి ప్రజల కందలి విషయములనుగూర్చి బోధించి వారిసంతకములను బడయవలయును. గాంధీ మహాజను సంతకము చేయించుటలో మనము చూపించిన యుక్తాచారము నిప్పుడు కూడ చూపించవలయును. ప్రస్తుతము యీపని యాపట్టణమునందు మాత్రము ప్రారంభింపబడును అందులకు స్వచ్ఛంద సేవకులు గావలసియున్నారు. ఇంకను విశేషము మంది జనులు యీ స్వరాజ్యసంఘములో చేరి మాత్రమే జేయు నెడల తమతమ విద్యుక్త భర్తములను నెఱవేర్చవలయును. యీ సంతకములు గావడిన ప్రతిములన్నియు సార్వభౌమిక సమర్పించబడును. అప్పుడాతని యొద్దనుండి, స్థానిక మెంటు వారి కాసత్పూర్వకముగా ఈ హక్కులను బడయవలయును కాన కావలసినంత మంది స్వచ్ఛంద సేవకుల సేవలుచుటకై ఈసభ ఏర్పఱచబడినది. చిరము కాంగ్రెసు సభ వారు, ఈసినిలు హక్కులను ప్రజలకొసంగు పద్ధతిని స్వక్రమ పరిపాలన, కాంతి హ్యూగెనాత్రులు మొదలైన విషయముల పన్నిటిని ఆధికారము త్రయం సుంచరచుచునని తీర్మానించి యున్నారు కాన మనము వారి యుక్తపుల సమసరించి ప్రకర్తించవలయును.

పిమ్మట బి. రెంకస్వామయ్యగారు ఈ హక్కులను గురించి మాట్లాడుచు యిట్లు పన్యసింపిరి: “మాంటాగూ ముఖ్యపర్లు సంస్కరణముల ప్రకారము మనకు కొంత రాజకీయస్వాతంత్ర్యము లభింపవచ్చుననియు: గాన ఆ స్వాతంత్ర్యము కచ్చితపును దానితోబాటు సర్వ స్వాతంత్ర్యము లొసగూడగలవనియు కొంద రభిప్రాయ పడుచున్నారు. రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము కంటె ముఖ్యమున స్వాతంత్ర్యము సినిలు స్వాతంత్ర్యము అది ప్రతిమనుజులకిని సర్వకాలము లందును, అవసరమయినది. అదియే మన ప్రాణములకు ముఖ్యధారము. రాజకీయస్వాతంత్ర్యము వచ్చినను

రాజకీయము మనము ఆ త్యంతావశ్యకముగా సంపాదించవలసినది మన సినిలు హక్కులు. ప్రతి మనుజునకును తన యిచ్చ వచ్చినట్లు మాట్లాడుటకును, వ్రాయుటకును, తనకు కావలసిన ఆస్తిని సంపాదించుకొనుటకు, ఆయుధములధరించుటకు తన యిచ్ఛము వచ్చిన స్వేచ్ఛితముతో తిరుగుటకును స్వాతంత్ర్యముండవలయును. ఇవి లేనిది మనుజుడు జీవించుట బహు దుష్కరము. ఈ హక్కులు మనకేల కావలయుననిన ప్రతి మనుజుడును స్వాతంత్ర్యము కలిగియుండుట సహజముగా స్వాభావికమునై యున్నది. సినిలు హక్కులులేని రాజకీయ స్వాతంత్ర్యము వలన నెట్టిలాభము కలదో యూహింపవలయు. కాబట్టి ప్రభుత్వమునాడు ప్రజల హక్కులను సురక్షించుట వారి విద్యుక్తభర్తము.

పిమ్మట సత్యమూర్తిగారుగూడ సుపన్యసింపబడు యిట్లు ముడిపిరి:—భారతదేశమందలి నిరంకుశాధికారులకు సార్వభౌమిని ప్రజలనై నెట్టి విపరీతమైన యధికారము గలదియు యిటీవల బరిగిన నిర్బంధావాస కీటులవలన సుస్పృక్తము కాగలదు. నాను వారి యధికారములను ఇండియా సంగక్షిక కాసము కలనను కేవలము అనుమానమునాద విమనుజులైనను ఏ స్వదై నను ఏ క్కడె నను పటుకొని, స్వాతంత్ర్యములందు విచారణ కలుపకయే కీటుల పాల్గొనుచున్నది. అయితోయిది కారము వారి సంగతులవలన ప్రతిమనుజుని స్వాతంత్ర్యమునకును, గౌరవమునకును భంగము వాటిల్లుచున్నది. రాజకీయ స్వాతంత్ర్య విషయమై ప్రజలలో విభేదము నున్నది యీ హక్కుల విషయమై ఎట్టి విభేదములుండుటకు వీలులేదు. ఇటీవల బొంబాయినిగమునందు గూడిన మిలినాద కాండక సభ్యులుగూడ యీ హక్కులు ప్రభుత్వము వారిచే సంపాదించబడవలయునని తీర్మానించిరి. కాబట్టి జాలమతి భేదములేక, వ్రాహ్మణులు, వ్రాహ్మణేతరులు ప్రాంతపులు, మహమ్మదీయులు అందఱును కలసి వీటికై యాందోళన ముదరవలయును.

హిందూ దేశ రక్షక కాసము, ముదజా కాసము, దేశద్రోహ సభాకాసము, క్రైమికుల ప్రాసీదరు అమెంటు మెంటుకాసము, తపాలాఫీసు కాసము మొదలైన కాసములెన్నియో నిరంకుశాధికారులకు సర్వస్వాతంత్ర్య మొసగుచున్నది. కాబట్టి యీకాసములవలన మనము నిరంకుశాధికారుల దురుకు పాత్రలయి యుండవలసి వచ్చుచున్నది. వారివలన నెట్టిభయములేకుండ మనహక్కులను మన స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుకొనుటకై స్థానిక మెంటువారిచే నొకకాసన మేర్పఱచబడవలెను. అందులకై యీ కరపత్రములనాద మన భారతీయు లందఱును సంతకము చేసి వారి కర్పించుట తత్వంతావశ్యకము.

బి. పి. వాడియాగారు, భారతీయమహాజన సభవారి యుక్తపులను ఆచరణలోనికి తీసికొనినదెప్పుటయే తమ యుక్తేజ్యమనియు, గాన యీవిషయమై ప్రజలకు బోధించి వారి సంతకములను బడయవలెను ప్రయత్నములు సలుపుటకై తత్సమాచార మేర్పఱచబడినదనియు ముడిపిరి.

పి. చక్రవర్త్యుశ్రేష్ఠిగారు మాతన రాజకీయ సంస్కరణములవలన కొంతమంది నాయకులే బాగుపడుట కవకాశ మేర్పడుననియు, అటులగాక ప్రతిమనుజుడును స్వాతంత్ర్యము గలిగియుండుటకై యీ హక్కులను బడయవలెను తత్వంతావశ్యకమనియు ముడిపిరి.

అరండేలుగారు సభ్యులను స్వచ్ఛంద సేవకులుగా పని జేసి యీ యుద్యమమునకు తోడ్పడమని ఉద్బోధించుచు మాట్లాడిరి.

పిమ్మట బిసెంటుకు స్వాతంత్ర్యమునది విశ్వవ్యాపకమైనను, విజ్ఞానము కంటెను, ప్రాణమునకంటెను గూడ ఎక్కువ విలువగలిగినదనియు, అట్టి స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించుటకు మనుజు దేవిధమైన త్యాగమునైనను జేయుటకు సంసిద్ధుడై యుండవలయుననియు, స్వాతంత్ర్యములే జీవనము జీవనమే కాదనియు, అట్టి విజయాల స్వాతంత్ర్య లభింపకై ఎల్లమనుజులు బడవలసి యుండుననియు ముడిపెను. మరియు తామందరమును స్వాతంత్ర్యపియులయి బొంతిమాత వారాధించగోరవో తామెల్లమను స్వచ్ఛంద సేవకులుగా పనిచేయుట కిచ్చగించి వెంటనే స్వరాజ్యముతోడి ఆకరపత్రములందు సంతకమును బడయవలెను ముఖ్యమున యీవిషయము ముడిపెను. ఇట్టి సినిలు స్వాతంత్ర్యము స్థానిక మెంటు సభ్యులందీ కాసన పూర్వకముగ వచ్చిన గాని భారతీయుల సౌభ్యమునకు భంగము కలుగకుండ కాశ్వర్యముగాను స్థిరముగాను నుండవలదని చెప్పెను. పిమ్మట సభ ముగిసెను.

d r a s

The Great War.

(c)
(Keuter's Agency)

Germany

The Kaiser's Signing of the Abdication Decree.

His Majesty Greatly Moved.

'May it be for the Good of Germany.'

LONDON, November 10. 5-30 P. M.
AMSTERDAM.—The Kaiser signed the letter of abdication at the Headquarters on the morning of the 9th in the presence of the Crown Prince and Marshal Hindenburg after reading an urgent message from Herr Scheidemann. The Kaiser was deeply moved and said: "May it be for the good of Germany."

Kaiser Arrives at Maestricht.

LONDON, November 11. 10 45 A. M.
AMSTERDAM.—The Kaiser and the Kaiserine and Suite have arrived at Maestricht in motorcars.

The Kaiser's Abdication.

Charges in Government.

LONDON, November 9. 6-10 P. M.
A wireless German official communiqué says:—Prince Max, the Imperial Chancellor, has issued the following decree:—The Kaiser and King has decided to renounce the Throne. The Imperial Chancellor will remain in office until questions connected with the abdication of the Kaiser, the renouncing by the Crown Prince of the Throne of the German Empire and of Prussia and the setting up of Regency have been settled. For the Regency he intends to appoint Deputy Ebert as Imperial Chancellor and he has proposed that a bill shall be brought into force for the establishment of a law providing for immediate promulgation of general suffrage and for a constitutional German National Assembly which will state finally the future form of government of the German nation and of those peoples desirous of coming within the Empire."

The New Chancellor.

LONDON, November 9.
AMSTERDAM.—Prince Max will be appointed Regent of the Empire. Herr Ebert who has been appointed Chancellor is a socialist and a master tailor of Berlin. The Berlin government is despatching persons to various towns to warn people against Bolshevism and against upsetting food organisation. These regulations have resulted in checking the revolutionary movement at several places.

Kaiser's Abdication.

LONDON, November 9. 6 15 P. M.
The Kaiser's abdication strengthens the belief that the German government will accept the armistice terms.

German Courier's Detention.

LONDON, November 9.
AMSTERDAM.—It is officially explained that the German courier was detained by the explosions of an ammunition dump which he mistook for machinegun fire.

LONDON, November 9. 10 40 P. M.
Reuter is informed that the German courier with the terms of the armistice finally crossed the German lines by aeroplane.

Independent Socialists Arrested.

LONDON, November 9.
AMSTERDAM.—The police have closed the Independent Socialist headquarters at Berlin and have arrested the secretary and the Independent Socialist editor.

"It will not be long Now."

LONDON, November 10. 4-30 P. M.
The Premier in an interview with a newspaper announces that the German courier arrived at Spa at 10-15 this morning. The Premier added "All goes well. It will not be long now."

Germany Gives in.

Armistice Signed, Hostilities Cease.

LONDON, November 11.
The Press Bureau states:—The Prime Minister announces that an Armistice was signed at 5 a. m. Hostilities ceased on all fronts at 11 o'clock this morning. (Monday, November, 11th.)

A Peoples' Government for Germany.

Socialist Premier's Proclamation.

LONDON, November 10.
COPENHAGEN.—Herr Ebert, the New Chancellor, has issued a proclamation that he will form a Peoples' Government which will endeavour to bring peace as speedily as possible and to fortify the freedom which the German People have won.

Three Non-Socialists in the New Government.

LONDON, November 10. 9-35 P. M.
COPENHAGEN.—A telegram from Berlin states that the New Government contains three representatives of Non-Socialist Parties, namely, Herr Erzberger of the Centre, Herr Gotheim of the Progressives and Herr Rightoff of the National Liberals.

The New Chancellor's Appeal to Prevent Civil war and Famine.

LONDON, November 10. 7-55 P. M.
COPENHAGEN.—A Berlin telegram states that Herr Ebert has issued a proclamation appealing to all officials to help to preserve Germany and the people from civil war and famine and to accomplish their legitimate claim to autonomy.

The copies Release has been Fulfilled.

Election for New Parliament to Begin.

LONDON, November 10. 4-25 P. M.
COPENHAGEN.—A Berlin message states that the New Government has issued the following proclamation FELLOW CITIZENS.
"This Day people's release has been fulfilled" Social Democracy has undertaken Government and has invited the Independent Socialist Party to enter the Government with equal Rights. The New Government will organize election for constituting the National Parliament. The proclamation is signed by Ebert, Scheidemann and Landsberg.

Tremendous Jubilation in Berlin over the Success of the Revolution.

LONDON, November 10. 10 40 P. M.
AMSTERDAM.—According to a Berlin telegram the latest reports state that revolutionaries in Berlin have won a brilliant and practically bloodless victory. The Naumburg-Jaeger Regiment was the first to go over the others following in quick succession. A telegram adds that everything is now orderly and tremendous jubilation prevails throughout the city. The Revolutionary Movement which is extending very rapidly throughout Germany is generally led by the Social Democratic Party and among the latest towns controlled by the revolutionaries are Cönnel, Emmerich, Aix La-Chapelle, Münster, Nuremberg, Mannheim, and Chemnitz. The new German Government will contain three Independent Socialists.

Thousands of Soldiers lay down Arms.

Navy Joins the Revolution.

LONDON, November 10-11-30 P. M.
AMSTERDAM.—The "Haudelblad" states that German Frontier Guards in numerous places are throwing down their arms and departing. The latest travellers from Germany state that thousands of Soldiers have everywhere laid down arms.

COPENHAGEN.—The "Nordischekurier" states that crews of four Dreadnoughts the "Potsdam", "Ostfriesland", "Naassau" and "Oldenburg" lying at Kiel have joined the Revolutionaries.

Stuttgart Controlled by Soldiers' Council.

A Stuttgart message states that the first object of the Provisional Government is to summon the constituent National Assembly. General Ebbinghaus had transferred authority to soldiers' Council which will maintain order.

Krupp and his Wife Arrested.

LONDON, November 10. 6-40 P. M.
AMSTERDAM.—The "Reds" control Essen and have arrested Krupp and his Wife.

Wurtemberg Government Proclaims A Republic.

LONDON, November 10.
COPENHAGEN.—A message from Stuttgart states that the New Provisional Government established in Wurtemberg has proclaimed a Republic.

The Bloodless Revolution.

Fraternalisation Between Workmen and Soldiers.

LONDON, November 10. 18-40 P. M.
A German Wireless Wolff Bureau message reports that a general strike began in Berlin at nine o'clock yesterday morning when processions headed by armed soldiers of all classes marched to the centre of the City. Soldiers and Officers had been previously urged to remove cockades and epaulettes and most did so voluntarily. Sailors and workmen then fraternized. Most of the public buildings were occupied without difficulty. Only the clash occurred at the so-called "Cockshafel" barracks where two officers fired shots. Three were killed and one wounded.

LONDON, November 10.
A telegram from Lucca says that many soldiers and civilians have been summarily shot at Eutin which is in the hands of the Soldiers' Council. A Bavarian Division has arrived at Innsbruck.

Public Business Going on Very Smoothly.

Soldiers Side the New Government.

LONDON, November 10. 4-15 P. M.
A German wireless message states that the New German Peoples' Government was formed yesterday and a greater part of the troops in Berlin have sided with the New Government. Everywhere in Germany Workmen's and Soldiers' Councils are being speedily set up and are negotiating with the existing authorities with the result that the public services are being carried on without disturbance and are partly under the control of the Councils.

Long Live the Social Republic."

LONDON, November 10.
COPENHAGEN.—A Berlin telegram states that the "Vorwaerts" announces that the Council of Workmen and Soldiers has proclaimed a general strike. The Proclamation ends "Long live the Social Republic."

Soldiers' Excesses.

LONDON, November 9.
AMSTERDAM.—Soldiers stormed military trains at Cologne yesterday. Officers were dragged out and disarmed in order to prevent them going to the front. A procession was then formed and marched through the town. All military and civil prisoners were released. At Gladbach and Rhaydt soldiers tore the plaques off the Captain of the District Command. Disturbances are spreading to the frontier districts. All munition works in the country are at a standstill.

The Bavarian Republic.

Loyal to the German Empire Idea.

LONDON, November 9.
AMSTERDAM.—November 9th:—The Bavarian Republic was proclaimed in Munich to-day. The Garrison and police of all institutions have placed themselves under the Soviet. Both socialist parties are co-operating while some other parties are inclined to co-operate in the movement which is not particularly but loyal to the idea of the Empire and aims at a Republic for the whole of Germany. A new Government has been formed.

The Berlin Disturbances.

LONDON, November 9.
A Berlin Semi-Official message states that disturbances in Berlin on Friday ended in arrests. Troops with machineguns are patrolling the streets. Three small warships which fled from Kiel have arrived at Kolberg. Crews have been sent home.

Revolution in full Swing.

Decision to Proclaim a Republic.

CROWN PRINCE'S PALACE SEIZED

LONDON, November 10.
The fact that Soldiers' and Workmen's Council has been formed in Berlin is revealed by the news that the Council has taken possession of the Wolff Bureau. Revolution is reported to be in full swing in Berlin. Reds have occupied a great part of the city, seized the Crown Prince's palace, and violently bombarded the Martell Building where a great number of Officers assembled. Officers fled from the windows and there were many casualties before officers surrendered. Reds completely restored order. Strong guards are patrolling the streets. People are shouting "Live the Republic" and singing "The Marseillaise." It is reported that Leipzig, Stuttgart, Frankfurt and Saarbrücken have joined the revolution. Soldiers' Councils at Stuttgart, Cologne and Frankfurt have decided to proclaim a Republic.

The Revolt in Germany.

Revolutionists Occupy All Stations.

LONDON, November 9. 3-35 A. M.
AMSTERDAM.—The Hamburg "Echo," which has been re-christened "Red Flag," reports that ten were killed in the fighting at the barracks in Lüneburg. The military headquarters really fell into the hands of the revolutionaries, as the Commander and Staff had already quitted Hamburg. The revolutionaries have occupied all stations.

Disorders Extending.

LONDON, November 9. 6-15 A. M.
COPENHAGEN.—An authoritative statement from Berlin regarding the situation in the northern provinces states that disorders have extended further. At Bremen speeches were delivered in the market place by an Independent Socialist who was recently released from prison and by some soldiers demanding a socialist Republic, Workmen's and Soldiers' Councils. The Central Bureau has announced that all official and military buildings have been occupied. Provisions and magazines are being guarded, and plunderers will be punished by immediate death. Negotiations with the Senate are proceeding. The daily traffic is restricted to two trains. The leaders of the movement have appealed to the inhabitants to maintain order, but, according to reports hitherto received, this has not been done. There have been excesses, and small groups of troops have been compelled by rioters to join them.

Bremen Soldier's Council.

LONDON, November 9. 5-25 P. M.
AMSTERDAM.—The "Wester-Zeitung" publishes the agreement between the Bremen Soldiers' Council and the commander of the garrison providing for joint control of military authority and provisioning of the town and also for the release of political and military prisoners, and recognition of the Soldiers' Council as the civil authority.

Formation of Soviets.

LONDON, November 9. 6-20 P. M.
AMSTERDAM.—The revolution is spreading in western Germany including Cologne. The Kiel Soviet has issued a proclamation to the inhabitants of Schleswig-Holstein saying that in establishing a new order, our aim is to free the social peoples of the republic. Questions on side provincial limits will naturally still belong to the Imperial Legislature. "We are willing to co-operate with the present powers so long as they submit to the new policy but we will forcibly put down any resistance." The Berlin Soviet has also issued a manifesto stating that they will co-operate with the existing authorities so long as they submit to the Soviet. Soviets have been established in numerous other towns. In some cases, including Oldenburg, only part of the garrison participated. A soldier addressing a big demonstration at Bremen declared that a revolution was necessary to secure a peace of righteousness otherwise it would be a case of unconditional capitulation. Soldiers have seized the railway station at Hanover and have formed a Soviet. Up to the present the revolution has been proceeding almost everywhere in orderly fashion. The authorities are offering no opposition. There is no news as regards the situation among the armies at the front.

Majority Socialists and Reichstag.

LONDON, November 9.
A German wireless message says:—That the Majority Socialists have decided upon equal direct secret suffrage and proportional representation for the Reichstag. Both sexes over 24 years of age will have the vote.

Death of Herr Ballin.

LONDON, November 10, 3.35 P. M.
COPENHAGEN. A telegram from Hamburg announced that Herr Ballin, Director of Hamburg-America Line has died suddenly.

Great Britain**Mr. Lloyd George's Speech at the Mansion House.**

Reparation must be obtained from Germany.
His Appeal to the Empire.

LONDON, November 10.

Mr. Lloyd George speaking at the Lord Mayor's Banquet last evening began by saying that it was the rapid and relentless pursuit of the Germans by the Allies that prevented German envoys from getting through the enemy lines and other means had to be devised. He had nothing to say as regards the armistice. The issue was settled (cheers). Referring to the abdication of the Kaiser and Crown Prince Mr. Lloyd George said:—That was the greatest judgment in the history of the world. Germany was ruined inside and outside but she had no choice to-day. She would have none to-morrow and the only way she could escape destruction was by immediate surrender. Germany's reckless wantonness, which had the full consent of her people, and which had caused the world such agony, must expect stern reckoning. (Cheers) The German army was now hardly an army at all and the Navy was certainly no longer a navy. "The potent Empire that threatened civilization is to-night headless and helpless and her doom is sealed. If she elects to fight on her blood, the blood of her children will be on the heads of her Rulers who had not the courage to give wise counsel in time; there is but one end and that is not far distant. It is either immediate acceptance or a worse fate. That is her choice. I speak in no spirit of ferocity but I was always a believer in the knockout blow (Cheers). Germany committed a crime against humanity with the full consent of her people. They cheered their Rulers, then, they would cheer them to-day had they won. We must remember that when we see about security we are not warring against a people but we should be unwise if we forget that the terms must be such as to discourage ambition and arrogance from repeating the atrocity of four years ago. (Cheers). We shall do no wrong, we shall abandon no right. (Cheers). The foundation of civilization Justice must be satisfied. We do not seek a yard of real German soil and we are not going to commit the folly of 1870, which has been so disastrously punished but we cannot treat the infamy of this horrible war as if it were an idle pageant entailing no judgment upon the system responsible".

Referring to the valiant men who had fought and died he said:—We must not forget the sturdy children beyond the seas who of their own free will came to help us. (Cheers). "Their share in victory has been conspicuous and they must have a voice which will be equal to their sacrifice in the determination of peace terms. A year ago we consulted them fully regarding the conditions which Britain should impose at the Peace Conference. This year we reconsidered these terms with the representatives of the Dominions and India at the Imperial War Cabinet and again arrived at a perfectly unanimous conclusion at Versailles. My Colleagues and I agreed to nothing which would preclude us from pressing at the Peace Conference, as we intend to, all conditions which the Dominions and India and ourselves determined upon at these conferences. These Young Nations fought bravely and contributed greatly and won their place at the Council Table. What is true of them is equally true of the Great Empire of India which helped us materially to win those brilliant victories which were the beginning of the disintegration of our foe. India's necessities must not be forgotten when the Peace Conference is reached. We have had four years of Great Brotherhood let it not end there. The British Empire never stood higher in the Councils of the World than it does to-day. (Cheers). But our task will only begin when peace is signed. The next four years are charged with the fate of Britain and her Empire and I appeal solemnly in this first hour, let us banish faction until the Empire has been thoroughly saved, let us suppress sectional prejudice, let us resolve to be loyal to the land we love. First and last to the land whose efforts on Sea, on Land and in the Air have done so much to redeem the world from the danger menacing its liberties. (Loud cheers).

Mrs. Besant's Appeals Against Confiscation.

Hearing Postponed Till January.

LONDON, November 6.

The Privy Council has acceded to the application of the Government of India for the postponement until the beginning of January the sittings of the hearing of two appeals of Mrs. Besant from the judgment of the High Court of Madras supporting the action of the Government of India in confiscating Mrs. Besant's two thousand rupees security and ordering forfeiture of all copies of her newspaper "New India" containing certain articles. Mrs. Besant did not oppose the application which was due to the fact that the Government of India's Counsel, Sir-Earle Richards, is at present engaged on an important work for the War Cabinet.

The King will Remain in London.

LONDON, November 6.

The Press Bureau states that in view of new conditions and general situation the King will remain in London in order to be in close communication with Ministers in London.

Thanksgiving Services.

Preparations in England.

LONDON, November 9, 3.15 P. M.

The Archbishop of Canterbury and leaders of the Non-conformists have issued a notice to the Clergy suggesting that churches should be kept open continuously in preparation for immediate thanksgiving services.

Released British Prisoners.

Arrangements for Return Home.

LONDON, November 7.

In the House of Commons Mr. Hope announced that a number of released British prisoners had reached our lines in Mesopotamia. Sir George Cave stated that the war prisoners in Turkey would return by the quickest route arrangeable. A number had already assembled at Smyrna and the Admiral commanding the Eastern Mediterranean was making arrangements.

Britain and France Promise Magnanimous Policy for Syria & Mesopotamia

LONDON, November 7.

The Press Bureau announces that the British and French Governments jointly declare that the war in the East has been unchained by German ambition is ended, that they contemplate pursuing the policy of the definitive freeing of people so long oppressed by the Turks, and the establishment of National Governments and Administrations deriving their authority from the initiative and free choice of the indigenous populations. In order to give effect to these intentions France and Britain have agreed to encourage and assist the establishment of indigenous Governments and administrations in Syria and Mesopotamia now freed by the Allies and in territories whose liberation they seek and to recognise them as soon as they are effectively established. Far from wishing to impose institutions on the populations of these regions their only care is to assure by their support and efficacious assistance, the normal working of the Governments and administrations which they shall freely give themselves, to assure impartial and equal justice for all, to facilitate economic developments of the country by sustaining and encouraging local initiative, encourage the spread of education, and to end divisions too long exploited by Turkish policy, such is the role that the two Allied Governments claim in the liberated territories.

How a Naval Armageddon was Prevented.

German Sailors Refuse to Fight.
SIR E. GEDDES' REVELATIONS.

LONDON, November 10.—1.30 A. M.

Speaking at the Lord Mayor's Banquet Sir Eric Geddes declared that a fortnight ago the stage was set for a naval Armageddon but the aim that was going to try this last desperate gamble was paralysed. "I am as convinced as I am standing here that the German Navy was ordered out and that men would not go" (Cheers) To-day half of the German Fleet was flying the Red Flag because it had realised that it was not engaged in a good cause and the British Navy had been deprived of giving the enemy a good licking. Since the beginning of the war the British Navy had guarded twenty two million combatants with a total loss of five thousand.

British High Commissioner for Constantinople.

LONDON, November 10.—9.25 P. M.

The Press Bureau announces that the Government has appointed Vice Admiral Sir Somerset Gough Calthorpe as High Commissioner of Constantinople to maintain contact with the Turkish Government during the transitional period and to protect the interests of the British subjects. Rear Admiral Richard Webb is appointed Assistant High Commissioner.

Freeing Armenia from Turkish Rule.

Mr. Balfour on British Policy.

LONDON, November 6.

In the House of Commons replying to a question Mr. Balfour emphasised that Britain had always regarded freeing of Armenia from Turkish rule as an important part of her Middle East policy, and looked forward confidently to its accomplishment.

The Turkish Armistice, Settlement at Aden.

LONDON, November 7.

In the House of Commons replying to Sir John Jardine, Lord Robert Cecil stated that some time must elapse before clause sixteen of the Turkish armistice could be fully carried out at Aden owing to conditions there. But he did not think there was the slightest danger to the settlement at Aden.

Austria**The Austrian Armistice.**

Transport of Corn to Trieste.

LONDON, November 7.

COPENHAGEN.—A telegram from Vienna states that the Foreign Minister in accordance with article five of the Naval Conditions of the armistice has requested the Entente and the U. S. to license Austrian ships in Spain, Holland and India to transport corn and meat to Trieste under the protection of the Entente.

Naval Clauses not Completed.

LONDON, November 9.

An Italian wireless message complains that the enemy has not yet completed the naval clauses of the armistice.

Croatians Unite With Serbia.

LONDON, November 9, 5.25 P. M.

The "Weser Zeitung" states that the Croatian National Council at Agram has resolved to unite with Serbia.

To Help the Liberated People of Austria-Hungary. American Help.

LONDON, November 10.

COPENHAGEN.—The American Legation announces that Mr. Hoover is going to Europe immediately as representative of President Wilson to investigate how best to relieve the liberated populations including Austro-Hungary.

General**New Spanish Cabinet.**

LONDON, November 10.

MADRID.—The New Cabinet has been formed with Garcia Prieto as Premier and Count Ramonones as Foreign Minister.

LONDON, November 10.

BERNE.—Socialists have proclaimed twentyfour hour general strike owing to the calling up of troops to deal with possible Bolshevik disturbances. Zurich reports that hitherto no disorder has occurred.

A French Pilot's Exploits.

LONDON, November 10.

PARIS.—The French Pilot Fontanet flew from Vorges to Italy via Alsace, Baden and Bavaria where he dropped leaflets.

Allied Fleets Delayed.

LONDON, November 9.

PARIS.—Owing to the necessity for careful mine-sweeping the Allied fleets will not reach Constantinople for several days.

A Polish Republic.

LONDON, November 10.

AMSTERDAM.—A Polish Republic has been formed with Deputy Daszynski as President.

Western Front**Important American Success.****Official Reports.****BRITISH PROGRESS AND CAPTURES.**

LONDON, November 10.—12.20 A. M.

Last night's communique from F. M. Sir Douglas Haig says:—We are advancing on the whole of the British front. The Fourth and Third Armies on the right are advancing astride the Samdre river towards the Belgian frontier and are meeting with little organised resistance. The First Army in the centre made rapid progress astride the Mons-Condé canal. Southward of the canal we crossed the Maubeuge-Mons railway and are approaching Mons. Northward of the Mons-Condé canal the First Army's left in conjunction with the Fifth Army's right cleared the area between the Scheldt river and the Antwerp canal capturing Peruwelz and the Antwerp canal southward of Peruwelz. On the left the Fifth and Second Armies gained the east bank of the Scheldt on the whole front. The Fifth Army captured Antwerp and Tournai and progressed eastwards of these towns.

On the Outskirts of Mons.

LONDON, November 10.—12.5 P. M.

In this afternoon's communique F. M. Sir Douglas Haig says:—Our advanced troops are in contact with the retreating enemy on the whole front. We have occupied Faubourg-De-Bertaimont on the southern outskirts of Mons. Further north we are approaching Leuys and have captured Renaix.

Germans Report Withdrawal.

LONDON, November 9.—6.30 P. M.

A wireless German official message says:—We have evacuated the part of Tournai lying on the west bank of the Scheldt. We withdrew between the Scheldt and the Oise and westward of the Meuse.

Positions Occupied by Allies.

LONDON, November 10.—3.45 A. M.

A British Belgian communique says:—The Belgians occupy the western bank of the Ghent-Terouwen canal from the Dutch frontier to Ghent station. The French have occupied Melden heights east thereof and the northern part of Meersch. The British have occupied the southern part of Meersch.

American Progress and Captures.

LONDON, November 10, 3.45 A. M.

An American communique says:—Crossing the Meuse south of Stenay we captured Moucat and pushed through the Woevre forest and captured Jametz, Soupply, and Premoville. South of Blodenville we captured Moirey, Thomoy and Manheulles, all of which were vigorously defended.

Advance Continues Successfully.

LONDON, November 9.—5.25 A. M.

An American communique says:—North and south of Damvillers our advance successfully continues, we are meeting strong machinegun resistance.

Advance Resumed.

LONDON, November 9, 5.25 P. M.

A French communique says:—To-day our troops resumed their advance along the whole line.

వజ్రాభిప్రాయములు

“కృష్ణాజిల్లా రైతుల తృప్తియనమావేశము”

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంచారము:

ఆయా, 20-10-18 తేదీన ఉయ్యాలూరునందు కృష్ణా జిల్లా రైతుల ద్వితీయసమావేశము జూడినపుడు తృప్తియనమావేశమును దివితాలూకాదికపున కోహారి శివరామకృష్ణారావు గారాహ్వనించి యానెల 5 తేదీలోగా జరుపునూచనలు కనబరిచిరిగాని యింకనకు ఆట్టి ప్రస్తావన కదలకుండుట కనుగొనబడును. వా రాహ్వనింపబడినయెడల బెజవాడతాలూకా వారాహ్వనించి యే యుష్వలూరు గ్రామములోకో సమావేశపరిచి యుండును. తృప్తియనమావేశము దివితాలూకాలో 18-11-18 తేదీన జరుగు నూచనలు తేదీయెడల 20-11-18 తేదీన ఉష్వలూరులో జరుగుట కేర్పాట్లు బెజవాడ తాలూకావారు చేయుదురు. కృష్ణాజిల్లా రైతుల సంఘమునకు కార్యనిర్వాహకుల నెన్నుకొని కార్యనిర్వహణమునకు గడుంగలసియున్నది. కృష్ణాజిల్లా రైతులసంఘకార్యదర్శులు తగుయోచనతో కార్యనిర్వహణమునకు బూనుటకునరము. జిల్లాలో పలుతాలూకా గ్రామములనుండి ప్రభుత్వమువారికి నుపాజరుకైవలసియున్నది. కృష్ణాజిల్లా రైతులసంఘము పుట్టి పుట్టులో మాడునచందము చేయకుండుటగాక యిది మా కవుతమునందగును కోహారు, దైవము రైతులయొక్కట్లను పూర్వముగాకయియు రైతులయొద్దను సుభలీకృతముగాక యిదియు అచోరాత్రంబులు ప్రార్థించుచున్నాడను.

భీమన్న.

II

నిష్కారణనిందావిమర్శనములకుఁ బ్రత్యుత్తరము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ సంచారము:

ఆయా, శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు “నిష్కారణనింద” వై వ్రాసిన “కృష్ణాత్రాంతి” యను వ్యాసమునుగూర్చి కొంచెము చెప్పవలసి యున్నది. “కుమారజమిందారుగారు వ్రాసిన వ్యాసములోని సంగతులతో పటికొన్ని జోడించి పీఠికాపురాధీశుల దూషించినటులు సరిసింహరావుగారిక కథలు గల్పించిరి కాని యథార్థమునకు దూషింపలేదని శేషాద్రిరమణకవులు నన్ను తెలిపిరి. కుమారజమిందారుగారి మాటలలో నూచనగా నన్ను దానినే నేను వైకి కృష్ణపటవితిరి గాని కథంగల్పించలేదు. పూర్వసంధర్భమును బట్టి నూచన లేదని యెవ్వరు నరణాలరు. వానంటినారనకేల? వావ్యాసమును ఖండించిన కృష్ణమూర్తి కాన్తులవారికిఁగూడ నట్లు తోచుటచేతనే కదా వారు నేదవ్యక్తత్వార్థమును నిష్కలంకమున వర్ణించి, నూచన యుండనిందులేకపోయిండు. “కుమారజమిందారుగారి తేలిని పీఠికాపురాధీశులఁ దూలవాడను. ఆట్టి ప్రస్తావనలే” దని శేషాద్రి రమణకవులు వ్రాయుటచేత నట్టివిచారమే యిక సక్రమము. శ్రీవారి యభిప్రాయమును నిష్కలంకము వారి యాధానకవులకన్న నర్హులెవ్వరు లేరు. వారు వ్రాయుట మిగుల సంతోషకరము. శ్రీ కుమారజమిందారు గారి శ్రీ పాఠముల నెందరో మిత్రులు బంధువులునున్నారు. శేషాద్రిరమణకవులెట్లు వ్రాయుటలకు వారియనుష్టులలోని సంజేమములు వదిలిపోయినట్లు నేను నమ్ముచున్నాను. మధ్యనర్జిత నుండి మిల్లేదేదముఁ గల్గించుటకు వ్రాసితి నని నవు లభిప్రాయపడి నారు. వారి మిత్రులలో బంధువులలోఁ గల్గిన స్వల్పభేదాభిప్రాయములు నెంచుటకు నే నట్లు వ్రాసితిని. నాయభిప్రాయమునుగూర్చి యజ్ఞకృతాభివంతులగుటన, భ్రాంతి శేషాద్రిరమణకవులు కాని కాని కాదని విన్నవించుచున్నాను.

శ్రీ శేషాద్రిరమణకవు లిట్లు చెప్పవలెదగా “దేవయ్యయనగా దేవుడని యిది సంచారము కలదు. ఇది నిందగాకేదను. దేవినిబట్టి పితామహుల సామాన్య లక్షణమును మృత్యుధర్మమున సామాన్యముగాని, యిటు దేవధర్మముని యేమేమో యస్పదముగా నవలంబింపగా శ్రీకృష్ణమూర్తి కాన్తులవారు వ్రాసిన్నారు. ఎట్లులే నను శేషాద్రి రమణకవుల సంచనమును విడిగొట్టుటనే నీక మాకాన్తులవారి యభిప్రాయమును విమర్శింప సక్రమములేదు.

శ్రీ పీఠికాపురాధీశులు శ్రీరామకృష్ణకవులచే తుమాపణముగాని సమ్యక్ముగాని వ్రాయించుటకు పేషింపుట తప్పని కృష్ణమూర్తి కాన్తులవారు ప్రతిపాదించినారు. ఈ సంగతి మునుగూర్చి కాన్తులవారు సరికలనము లేకుండ మిక్కిలి తొం

దరతో వ్రాసిన్నారు. ఈ యంశము కొంతటి త్రితతో వాగుగా దూరములోనించి వ్రాయఁదగినది కాని యిదియప్పుడుగా వ్రాయఁదగినదికాదు. ప్రజలకుఁ బ్రభువునకుఁ గల యవ్యవస్థ వాద్యత యెట్టిదను సంగతియో మోజింపఁదగినది. రామకృష్ణకవులొందకవుల యసరాధములను వ్రాసిన్నారు. పూర్వకవులను నిందించినా రని కొందఱుచున్నారు. అట్లు వారిని నిందింపలేదని కొందఱుచున్నారు. వారియెడల శ్వేతబుద్ధితో వ్రాసిన కొందఱుచున్నారు. చమత్కారముగా ఛందోక్తిగా వ్రాసిన కొందఱుచున్నారు. చిరకాలాగతములకు తలతోఁకలేని కథలుబట్టియే వ్రాసిరిని కొందఱుచున్నారు. అట్టికథలు కొన్ని యున్నను వానికంత ప్రాముఖ్యమునుదగదని కొందఱుచున్నారు. ఆకథలను పరిపూరించుటకే వ్రాసిని కొందఱుచున్నారు. ఈ వ్యవస్థలయెడల నిఁచానీసభావమునుండఁ దగినదిను మతీకొందఱుచున్నారు. ఇట్లు జనలలో నభిప్రాయభేదములున్నవి. తప్పచేసి నారు కావున రామకృష్ణ కవులఁ దెలుపవలసిదని వీరనుచున్నారు. వారి నెంతమాత్రము దూషింపఁదగినో వారనుచున్నారు. కవులు తుమాపణ చెప్పక కప్పదని వీరనుచున్నారు. తప్పలేని తుమాపణయేలని వారనుచున్నారు. కవులు తుమాపణ చెప్పనియెడల, రాజుగారు నిరోధించి చెప్పించవలయునని వీరనుచున్నారు. రాజుగారి కేమి సంబంధమని వారనుచున్నారు. తుమాపణ చెప్పింపనియెడల రాజుగారు నిందలపాలగుదురని వీరనుచున్నారు. కవులకులేని నింద రాజుగారికేలయని వారనుచున్నారు. వీరలవలెనాదుఁ బ్రజల. అందులన రాజు పౌరధర్మపురా రన్నరీతిని గవులను నిరోధించి తుమాపణమో సమర్థనమో రాజుగారు వ్రాయించవలయునా? వద్దాకెమిడివారి యభిప్రాయము ననుసరించి యూరదండవలయునా? న్యాయమైన అన్ని కోర్కెలు ప్రజల ప్రభువున గోరవచ్చును. వానిని ప్రభువే మన్నింపవలయును. అంతేకాని, భిన్నాభిప్రాయము లున్న యింకొములలో, మా యభిప్రాయమే సత్యముకావున మిగుల వాని ననుసరించి చర్య జరిగించవలయు నని యేకో యొక పక్షమువారు రాజుగారిని నిరోధించుట న్యాయమగునా? ఆకోర్కెను రాజుగారు తీర్చవలసియుండునా?

ఒక్క యంశ మాలోచింతము. నన్ను మామల భారత రచన గురిగా లేదనియు వారు ప్రధానభాగములను మిగుల సంతోషించి చెదఁగొట్టివారనియు వారొక పక్షములోఁ జెప్పి యిద్దమును దాని మామల పారములలోనే చెప్పి నాల్గవ పాదము మిసాపీఠతోఁ బూర్తిచేయఁగల ననియు మొదలగు కారణములతో వాంఛభారతమును తేయుచున్న శ్రీకాన్తులవారు పూర్వకవిరసముబద్ధియేకాక పరిపూర్ణసాంభావము కలవారు కావున వారిచే భారతమును వ్రాయించవల దని నెల్లవారులోనో బల్లారిలోనో కొందఱు ప్రజలు శ్రీకాన్తులవారివై కేతుకృష్ణముచేతనో పూర్వక విప్రేరుచేతనో సభలేని శ్రీమత్కృష్ణ జమిందారుగారిని గోరినయెడల, వారు ప్రజలలో నభిప్రాయభేదము లుండవచ్చు నని యొంది సభవారి కోర్కెనుపేషించవలసినదా? లేక పరిసలకోర్కెఁ దీర్చి శ్రీకాన్తులవారిని నియత్నమాత్రమవలసినదా? ఇంతింక కాలోచింతకుండ మామిదు) లెట్లు వ్రాసికో మాడుదు.

“వారికప్పు చెప్పుట న్యాయమే. ఇట్లుచెప్పుటకు మన కధికారము తప్పక కలదు. ఇందుపేషించుటయే యనునది యున్నది కావునదప్పక రాజుగారికడఁ దప్పవ్వదని చెప్పక తప్పదు.....తనుకవులచే లోకమునకుఁ బెలియెట్లు వినయ పూర్వకముగ తుమాపణ కాని సమర్థనము కాని వ్రాయించి తమకుఁ గలిగిననిందను బ్రాప్తించుచు గాక” యని వ్రాసిన్నారు. కవులచేతప్ప కాదని కొందఱుచున్నారా? ఉచేతు యెట్లు తప్పదు? అట్టి తొందరవ్రాత నిక విమర్శించుట కంటె మతేషించుట చుంది.

రాజాశ్రయములకు నెవరికి నిమిషముకైవసని వారికున్నది. ఆట్లు చెప్పింపవలెనవలలో వారు తప్పుగాఁ బ్రకర్తించి యెవల వారి రాజు మందలించవలసి యుండును. వారు చేసినది తప్పుని నున్న ము గాఁ జెలి య బ ఆ చి వారిని దగురీతిని నిర్దాపించుచున్నారని ద్విదండవారివారి నెవలొననవచ్చును. అభిప్రాయభేదమున కరకాళము గల యంశములఁగూర్చి వారెవ్వరిని పలికే కాని వ్రాసికాని లోకములోఁ గొందఱయోగ్రహమునకుఁ బ్రాప్తులైనను, అట్టివారి యభిప్రాయము ననుసరించి వారిసలకులవై వ్రాతలవై సంబంధము కలుగఁజేసికొనుట రాజునకెట్లుతగును? శ్రీరామకృష్ణ కవులు స్వతంత్రగ్రంథములు కొన్ని యాంధ్రీకరణములు కొన్ని వ్రాయుటకును రాజుగారిచేత నిద్యనేర్పుటకును నియమించ

బడిరి. వారికప్పుడైన పనులలో వారిదలఁపఁజేసిన తప్పు లేదు. వారికఁ దోచినట్లుగ్రంథపుల శుభరాధములను వ్రాసిరి. అందులనఁ గొందఱు వారిని బహుభంగుల దూషించుచున్నారు. వారుచేసినది కేవలముతప్పునున్నాదు. శ్రీరాజావారికిఁగూడఁ దప్పగానే తోచినదనుకొందము. తోచినంతమాత్రముచేత, లోపలకు తుమాపణ చెప్పకొనవలసినదని రాజుగారు వారిని కానింపదగునా? వీరు వారియాధానకవులు కదా, వీరివైవారి కధికారమున్నది కదా, ఎల కానింపఁగూడదని యనుట తగునా? వీరికేర్పాటుయిక విధులయందే వీరివై రాజుగారి కధికారమున్నదికాని, వీరి యింతరవిధియగున రచనాస్వాతంత్ర్యముతో వారెట్లు సంబంధము కలుగఁజేసికొనవచ్చును? నేను రాజుగారి యభిప్రాయము. నేనాంధ్రోద్భవమునకు వ్యతిరేకముగా వ్రాసితినునొనును. అందులన వాంఛలంపఱునన్ను రిట్టివాచే వాంఛలోకమునకు తుమాపణము చెప్పింపురనని రాజుగారిని గోర న్యాయమగునా? రాజుగారు వాచే బలాత్కారమున లోకమునకు తుమాపణమిప్పించి బయల్పించుట తగునా? వావ్రాత రాజుగారికిఁ గూడ వేగముగ నున్నను, వారు నన్ను నిరోధించుట న్యాయమా? ఉచేషించుటగూడఁ దప్పెయని రాజుగారిని నిందించుటలో నర్థము సంపదర్ప మేమై నన్నుదా? ప్రభువునగోరి గావ్యముచేయుచుకొనుట లోకమునకుదగదా యని, తన కింక మందలించవలసిన బాధ్యత లేదాదని, నురుధర్మకాన్తు మట్లు చెప్పుచుండుటలేదా యని గురువుతో గ్రుద్దులాడవచ్చునని, మామిదులేమేమా వ్రాయుటతో నీవైమాటలు పంకగ్రహముగా వ్రాయఁబడినవి.

పూర్వకవులు మానాత్తు. కాశ్యోత్యైవ మాపూర్వకవి సారస్వతమును వీరచమానించినారు రామకృష్ణ ప్రతిపత్తు లనవచ్చును. గోదావరిజిల్లావారికిఁ బూర్వకవు లెట్టి సాత్తో, గంజాముజిల్లావారికి నట్లే కృష్ణమూర్తికాన్తులవారికిఁ వ్రాసిన సారస్వతి మెట్టి యమాల్భధనమో రామకృష్ణకవులకు నట్లే. వీరివ్రాత యాంధ్రవాతీయజీవనమునకు వాంఛసారస్వతాభివృద్ధిక వాంఛల యాత్మగోరమునకు భంగకరము లని మామిత్రులుచ్రాసినారు. ఇద్రుకుకవులుచేరి, పూర్వకవినింద యున్నవో లేదో శ్రీ కాన్తులవారికిని మతీగొందఱు ననుష్ఠుతములగు కొన్ని పద్యములు వ్రాయుటతోడనే, ఆంధ్రవాతీయ జీవనమునకు వాంఛల యాత్మగోరమునకు భంగము కలుగునని యనినయెడల, మనవాతీయజీవనమును గూర్చియు మన యాత్మగోరమున గూర్చియు మనకుఁ గల యభిప్రాయములు మిగుల నిష్కారములని పరు లనుకొనుట కనకాకే ముండక తప్పదు.

ఇక మా మిత్రులకు శ్రీతీర్థపతి పేంకపేళ్ళొర కవులు తమ విమర్శనములో శ్రీరాజావారు మోపవలెను గూడ నెట్లు కాకో చెప్పరుని నన్నుగోరిరి. ప్రభుప్రవాన్యోగ్యవాద్యతఁ గూర్చి నేను వ్రాసినది వారు మామరుకావున వారిచేట్లు త్రిరమిచనక్కఱ లేదని వారు గ్రహించగలరు. ఇకవారు వ్రాసిన “ఆంధ్రభోజుండకేమి” యనువిమర్శనమువై గొంచెము వ్రాయవలసియున్నది. వారి వ్రాతనుబట్టి పీఠికాపురాధీశుల వాంఛభోజుండని యవ్యవస్థగా ననుట వారికిష్టము కాక యున్నట్లుగపడుచున్నది. అభిప్రాయభేదము లుండవచ్చును. అట్టిచో మామిత్రులు వారినిగూర్చి వ్రాయవలె దట్లనకుండ వచ్చుచుగోరి మిత్రల యట్లువ్రాసిరిని నన్నుదగ నేల? ఆనేటలువారినిగూర్చి యట్లు పలుకుచున్నారు, వ్రాయుచున్నారు. నేను నట్లే వ్రాసితిని. నామిత్రులుచు శ్రీతీర్థపతిపేంకపేళ్ళొర కవులకు గురుపాదులు నగు శ్రీకృష్ణమూర్తి కాన్తులవారి నిష్కారణనిందావిమర్శనమున “భావాభిహానియై పండితకవి పోషకుండై భూషింపంబును వాంఛభోజుండో” అని వ్రాసిన్నారు. వారి గురుపాదులే యట్లు వ్రాసియుండ, భోజనకు వాంఛభోజుఁడు సమానధర్మము లేదని మామిత్రులు నన్ను దుగ నేల? కృష్ణమూర్తికాన్తులవారు వ్రాసినట్లు భావాభిహాని యగుట పండితకవిపోషకుండగుట సమానధర్మమున కావా? తర్కవాదకరణ నేమాత కాన్తుములలోఁ బరీక్షలు నయించినాలో నుత్తీర్ణులైనవానికి దగిన పాఠితోషికముల నిచ్చి నలించుచున్న కాన్తుపతనమును దిరుగ నుద్దరింపఁ జేయుచున్నారు. విద్యారణ్యభాష్యములోఁ బరీక్ష వెట్టింది నేదాక్షయనాదులం దుత్సహాను కలిగించుచున్నారు. ఆఁ ప్రసింఘులునిర్మాణమునై యెన్నోచే లినింక కీర్తి యున్నాదు. ఇకనన్నో యానుదలంచి దానివిషయమై పనిచేయుచున్నారు. సజీకాంధ్రభారతము నచ్చొత్తించ యోజించుచున్నారు. శ్రీకంకరనూత్ర భాష్యమును దెలుగు చేయించుచున్నారని, ఇట్లువై శ్రీరామానుజభాష్యమును దెలుగు చేయించుననిననుచున్నాము. కవిజీవితములు తిరుగ విధులను

వ్రాయించి యచ్చుచేయుచున్నాడు. ఇదిచాలావా? వందల కాదు. వేలకొలది సంఖ్యగల బీదబాలుర కన్నకత్తెలైన కావధిమల నివ్వించి విద్యార్థివాసము చేయుచున్నార. ఇది కలహం జెప్పినమాటకన్న మరల లెక్కన మునుపటికంటె చాలావా? ఎవరు నాయనలారా! ఇట్లు చేయువాడు! శ్రీ భావభక్తదేవుని ప్రేమాభివ్యక్తిని సున్నానావు? పంతులుగారి యాంధ్ర భావభక్తవాసమును పాపపురుషులారా గారే యచ్చు చేయించుట గాఢమైన కిండ్లవలె యున్నది. అది సత్యమే యున్నదా? ఇతర గ్రామములందలి కవులు సహితము లాకోదకావాక్యముగా రయించి తెచ్చి యచ్చు చేయించుచుండ కోరిక గ్రంథములను గూడ రాజుగారి యచ్చు చేయించుట యాచార మైయున్నది. ఎటు వచ్చినను శ్రీకృష్ణమూర్తి కాస్తులవారి యాంధ్ర భావభక్తి మూలము నే నెఱిగించి కలహ మినహాయించుట గలదునున్నది. శ్రీకృష్ణులు గారి ప్రయత్నాలవలన నది యట్లు జరిగియుండె నని నేననుకొనలేదు. తిరు ప్రయత్నము లాశ్చర్య రాజుగారిని వా రెంద్ర దీర్చించి చి నలు కెప్పకొనుచున్నార. అనుకుంట భారతమున నున్న యాదుల భారతము ముందు నిలవకపోయి కాకని రాజుగారి చిట్టప్రాయపడి యుండుచేత! కాని, తిరు గ్రంథమును గూర్చి కాస్తులవారి యభిప్రాయ మధ్యభా యున్నట్లు గలదునున్నది. స్వల్పమైన యభిప్రాయభేదముచే నిట్లు జరిగియుండును గాని మఱి విశేష మేమియు లేదనుకొందును. వారి భర్త బుద్ధి యపారము. వారిదైవభక్తి యవ్యాసము. ఇట్లెన్నియో చెప్పవచ్చును. భావభక్తికై విశేష భజనావశ్యము నకేకవిధముల జేయుచున్నారు. భజరాజుగారి చిచ్చినట్లక్షరలక్షలయ్యుచుండుటలేదని యభిప్రాయము? అంతరాజ్య మున్నపుడు కదా యట్టి యభిప్రాయము! అట్టి కవులన్నపుడు కదా యట్టి యభిప్రాయము! ఇదియన్నియు మామిత్రు లెవ్వరైన నన్నదిగి రని నేననుకొనలేదు. భావభక్తరసని సత్కార్యములు చెప్పిన యెడల జెప్పినవానికి విన్నవారికి మంచిదని చెప్పితిని.

ఆంధ్రభావభక్తి నాకో రామకృష్ణులకో యాంధ్ర కాలిదాసకృష్ణులు నాపాదంబక తీరదని మామిత్రులు వ్రాసి నారు. ఇది సవిద్యుకమైన మాటకాదని వ్రాయుటకు విచారింతున్నాను. ఆంధ్ర భావభక్తి యెన్నచోట నాంధ్ర కాలిదాసుడు కాని ఆంధ్రభావభక్తి కాని యుండ నక్కఱలేదు. కాని యాంధ్ర భావభక్తి యెన్నచోట నాంధ్ర కాలిదాసుడు యుండక తప్పదని మామిత్రుల దృఢాభిప్రాయ మైనట్లు కల బడుచున్నది. 'ఆంధ్ర భావభక్తి' లన భావ పోషకాది మాహాత్మ్యముచే నాంధ్రభావభక్తిగలదు. ఆంధ్రకాలిదాసుడు తన కవితాచాకచక్యమున నాంధ్రకాలిదాసుడగును. అంతే కాని యాంధ్రభావభక్తి తనయొద్దనున్న స్వల్ప కవి నాంధ్ర కాలిదాసునికే జేయలేదు. ఆంధ్ర కాలిదాసుడు భావ పోషకాది సద్గుణహీనుడైన తన ప్రభువు నాంధ్ర భావ నిగాఢ జేయలేదు. ఇంత స్పష్టమైన యంశమును గూర్చి మామిత్రు లగ్రహ చెప్పట యెందులకో తెలియకున్నది? దీని కేమి?

"తంతులవారి యాచారతనబట్టి యేమి, యోగ్యతన బట్టి యేమి, వివేకమునబట్టి యేమి, యీ భారతము (ఆంధ్ర కాలిదాస విరచనమైన భారతము) వారు వహించ నీగీకరింప రని మేమే కాక లోతు తవ్వచేసి సమ్యక్తిని తీరవలయును." అని మామిత్రులు వ్రాసిన్నారు. ఇది సత్యము లైన మాటలు. కాని, వివేకమునబట్టి యాచారతనబట్టి యోగ్యతన బట్టి యిది మామిత్రులు నా యందలి యనురాగముచే మృదుల ముగం జెప్పినారు. కాని, యశక్తినిబట్టి యిది వా రొక్కమాటలాడ జెప్పవలసియుండెను. నిశ్చయముగా నేనట్టి భారతము వహించ నంగీకరింపను. కాని, మామిత్రులగు నీవేకటకాస్తుల వారే నాకాంధ్ర కాలిదాస విరచము నిచ్చియున్నారు. వారు మఱియిండుచేత! ఇప్పుడు జ్ఞప్తి చేయుచున్నాను. నుమారు పదునేడు సంవత్సరములక్రింద నేను రచించిన సర్వదాపురుషస్థియమును వారికి బంపగా "నువమాసందర్భ మున నేమి రసవాదమున నేమి మీ రాంధ్రకాలిదాసులని యెట్టి వివ్యాసములకంటె నైనను నేను రెండు చేతు లెత్తి నిన్నుండువామగాఢ జెప్పగల" నని వారు నా కవిత్వ యోగ్యతాపూరిత నిచ్చినారు. కింక వీం ద్ర ఘటా పంచానన లిచ్చిన యీ యసాధారణవిరుధము ను నేను వహించుట కంగీకరించిన వాడ నే యైన యెడల నిన్ని సంవత్సరము లాపత్రికను బ్రకటింపకుండ నూరకుండి యుండువా? లేదా? వారి వ్రాసిన పదములు నాటకములలో చేసి యపవాదముగం దైనను నీలగతి కానంతయైన నూ

చించితి నా? తప్పనిసరి యగుటచేతగాని యప్పుడైన జెప్పి యుండువా? యింతదేశిక యప్పుడు చెప్పవలసి వచ్చినందు లకు నామిత్రులు లోబడ గూడ నన్ను త్తమింతురుగాక! నిశ్చయముగా నే నట్టి భారతము వహించలేను. నాస్వభావ మును నామిత్రులు బాగుగ నెఱుంగుదురు కావుననే యట్లు వ్రాసివారు. ఇది చింతకాలముక్రింద మాట. ఇప్పుటి మన యాంధ్రభావభక్తి కప్పటికే నడుచుచు సంవత్సరముల కను ముందు నేమో. ఆంధ్రభావభక్తి యింక బాగుండే విద్యాభ్యాసము చేయుచుండగ నే నన్ను నామిత్రు లాంధ్రకాలిదాసుడేసివారు. కాని, యాంధ్రభావభక్తి పంతులవారికో రామకృష్ణకవుల కో యాంధ్రకాలిదాసకృష్ణులు నాపాదంబక తీర దని యప్పుడనుచున్నారు. దీనిలో నసందర్భ మున్నయెడల దానిని గ్రహించుకొనుటకు నామిత్రులకంటె నన్ను లెప్పుడు?

మామిత్రులు భజనావశ్యము మొనరింపకపోయితిమి. కాని యభిప్రాయ మిది: ఒకజంతువు నొక్కము మెంచి నాడు. అదియొక్కనికే గలది. ఎవరొకరినెరుపు గొట్టుట సంభవము యాత్మమా? దానిని తెలుసుచున్న సంవత్సరములో జెప్పి దాని పొగుడంబులు యాత్మమా? వీరు ప్రశ్నము జెప్ప మన నామిత్రులు నన్నుడిగినారు.

అట్టిజంతువులు మెంచి దానిని దగినకట్టులలో నుండు పోవుట "ఇండియన్ పిన్ కోడ్డు" ప్రకారము శిక్షాన్యమైన నేరము. అజంతువులు గొట్టుట సంభవము? దానిని తెలుసువాని తోడ జేప్పట? సమాధుననున్న "మేజిస్ట్రేటుకోడ్డు" నకుఁ బోయి "చార్జ్" యచ్చుట ముక్కునకు నూటియైన మాద్యము. ఆంధ్రకవులవలన భావములనె నిది యభిప్రాయభేదములతో గూడిన యంశముకాక, శిక్షాకానముక్రిందికి రాదగిన నేర మగుటచేత నంతకంటె సరళమైనమాద్యము చేతకాకటి లేదని నాయభిప్రాయము.

మనలో మన మెన్ని తిట్లు తిట్టుకొనినను సరియే కాని పుణ్యాత్ములు భావభక్తరసమునకు ప్రభువులను మాత్రము నిందింపవలదని నేను నామిత్రులందఱతో మనవిచేసికొనుటకే యీవాదమునడిగితిని. అందువైకన్ను దిట్టించున్నారు. ఇప్పుడు వచ్చినట్లెల్ల నన్ను నామిత్రులు తిట్టించుట, భావభక్తరసము నిందింపవలదన మంచిమాటను నేనాడినంత మాత్రమున నామిత్రులందఱ యీ త్రవయన్నుకంఠం బరిపక్వముల లోకాను భవమును వారితేటిక కవితాసంపత్తియు నుపయోగపఱచి సమవయస్కుడనో లేక రవంత పెద్దవాడనో యయిన నన్ను దిట్టించుట "పూర్తిగాఢ గృతకృత్య"లగునెడల నాకు మహా సందేహము కాని భావభక్తరసము ప్రభువులనుమాత్రము నిందింప వలదని నామిత్రులందఱకు బ్రార్థించుచున్నాను. అంత మాత్రముచేఁ బ్రభువులనుమాత్రము నాయభిప్రాయము కాదు. అది మన యిహపరులకుఁ దగదు. ఇన్నిమాటలే! "కదాశ్చ య, కాంతిచిత్తులు, సత్విరూపులు, భావపోషకులు ప్రసిద్ధి గాంచినవారిని నిందించుట వాపహేతుకవియే మానిశ్చయమని వ్రాసిన కృష్ణమూర్తికాస్తులవారి మాటలను మనస్సునం దుంచుకొన నామిత్రుల నందఱు బ్రార్థించుచున్నాను.

నేక సెకవ్యాసము మాత్రమే వ్రాసి యూరకుండవల యు నని యెంచితిని కాని నేనాచారమున కవులకంగిచ్చి మోటులు తెలియజేయుటనీ దీనివ్రాసితిని. పనిలోఁబనియని నామిత్రులగు కృష్ణమూర్తి కాస్తులవారికిని శ్రీతిరుపతి వేంకటేశ్వర కవులతోడను గొన్ని నాకుఁ దోచినయంశముల జెప్పితిని. ఇందువై నెన్ని యశ్రువుల ప్రశ్నములు బయలుపడినను నెట్టి వాదములు బయలుపడినను మిత్రులు నన్నెట్లు నిందించినను, నేను తర మీయకుండునెడల నామిత్రులు నన్ను స్వభా భావం పవలదని వేడుచున్నారు. వాదమున కంత ముండునా? అందు లోక బ్రహ్మతాంశములనిడిది. వైయంశములనుచోయి ప్రాంత వైరములు తీర్చుకొనవలయు నని వ్రాసివ్రాంతల కంత మెక్కడిది? అదిగాక నామిత్రులనుమాత్ర మీవాగ్యుద్ధ మంతకాలముచేతనేకటాని నాశకమున జర్మయద్ధమే అంతమునకు వచ్చుచున్నది. కొన్ని మాసములనుండి పత్రికావాదము ప్రబలముగా జరుగుచున్నదికా! జరిగిన జేదో జరిగినది. ఇంతకును ఆంధ్రకవుల కవులలో నగ్రసభల మని మేమును గర్వపడువారమే. మా పద్యము లాంధ్రకవుల నిందించు తలపుతో వ్రాయబడలేదు. మే మింతకుమున్ను రచించిన కృతులను నన్ను యభిప్రాయపరచు ననుసాగరములు, తిక్కన పోషయోజక మొగ్రులు, సకలాంధ్రకవిశ్రేయలకు సామ్రాజములును జేసియున్నారము. ఆంధ్రకవుల యపరాధ ములలో గొన్ని యంభవంపరగా మున్ను లాడుకొను కింక దంతు లెకాళి చేయుటకై వ్రాయబడినది. మఱిగొన్ని యవ్యాపదేశములుగా రచియింపబడినవి" అని రామకృష్ణ

కవులు జేశభక్తి యను వ్యాసమున వ్రాసియున్నారు. పూర్వ కవుల నిందించు తలపుతో వ్రాయలేదని, మాకు వారియెడలఁ బరిపూర్ణ భక్తి యని, తల తోడలేని పూర్వ కవుల నపమానించుట మొదలగు నుద్దేశములతో నావ్యాసముల నాగిసితిమని కలలోక్తిగా వారు చెప్పుచుండగా నింక నామిత్రులకుఁ దగ వేల? ఇంకను వారిని దిట్టించే! వారు జేశభక్తి యను వ్యాసమును బ్రకటించిన తిరునాటికచాద శ్రీకృష్ణమూర్తికాస్తులవారు రెండవ విజయధ్వజములో నేమి, శ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వర కవులు "ఆంధ్రభావభక్తి దననేమి?" యను వ్యాసములో నేమి, వారిని వచింపకుండని దుర్భాష లాడుట మాడగా మామిత్రుల యీ కోరికను ను మత్సరమునకు నాగిమానునకుఁ గారణ మిది కాక మఱి యేదో యుండవచ్చు నని నిశ్చయముగా నమ్ములని కచ్చుచున్నట్లుగపడుచున్నది. ఇది కేవల మనచింతము. కావున, ఇకనైన కాంతిచింతించి యీ త్రవయ గ్గుగుటచే నేషింపన స్వల్పకాలము ను త్రవ్యగ్రంథరచనయం దుపయోగపరిచి మామిత్రులు కృతార్థులై భావకు వన్నె చేవలయునని ప్రార్థించుచున్నాను.

పానుగంటి లక్ష్మీవరసింహారావు.

ఆంధ్ర భావభక్తి

కరీరమును విడిచినతరువాత ఆత్మసేవ.

కల్యాణముల నభ్యాసమును గురించిన కాశ్మీయచక్ర

గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. వి.

ఇప్పుడైతా చక్కని గ్రంథము. తల ౧౦.౫.౦.

మనజేరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పొన్నపాళ్ళు 212, వడరామ్మ

(1869) నోటీసు.

ప్రముఖులు యట్టేలు తాలూకు బెజవాడ వలూరు గుంటూరులో యున్న స్థలములు బంగళాలు 1918 సం॥ జనవరి 29-వ తేదీ లగాయతు ఏలం వేయబడును. 29-1-19 ల 1-2-19 తేదీ వర్కు. బెజవాడలోని స్థలములు బంగళాలు 2-2-19 ల 4-2-19 వర్కు. గుంటూరులోని స్థలములు. 6-2-19 ల 9-2-19 వర్కు. ఏలూరు లోని స్థలములు బంగళాలు కావలసినవారిలు ఏలం వేయు తేదీలకు రాగోరడమైనది. బెజవాడ స్థలములు బెజవాడలోను, ఏలూరు స్థలములు ఏలూరులోను, గుంటూరు స్థలములు గుంటూరు లోను వేలం వేయబడును. ఏలంపాటవరతులు పాట కాలమందు తెలుపడ మవును.

V. E. H. Office } (Sd). M. V. APPAROW,
Nuzvid } Zamindar
9-11-18 } Vuyyur.& Estates

నోటీసు.

బెజవాడ కాపరస్తులు, పబ్లికెట్టి పండర్ వాడ్ 2 ఘంటసాల పెంకటరంగయ్య రి బెంబలిగి శరణప్ప 4 మందడ పెంకట్రాయుడుగారి కుమార్లు (1) ఈ. హనుమయ్య (2) ఈ. పెంకటసుబ్బారావు రిగూడవల్లి నుబ్బారా రుడుగార్ల తాలూకు క్రిదుర్గా మల్లేశ్వర రై నుమిల్లు పేరుతో బెజవాడ బొకమ్మరిసి పలోనెం 4/1 రుగల ఇంట్లో పెట్టుబడిన ఫ్యాక్టరీలో ఇంతకరడ వర్కుచేయుచున్న గ్రీన్ కాటన్ కంపెనీ 60 హాగ్సువర్ గల ఆయిల్ ఇంజన్ కంప్లీటుగా ఒకటిన్ని, అందుకు సంబంధించిన షాప్టింగు ఒకటి, చక్రములు, నీళ్ళపంపు, వాల్వర్సుఇంకా ఫ్యాక్టరీకి సంబంధించిన చిల్లరసామానులన్ను భాగస్థులందఱు కలిసి స్వయముగా ఆన 1918 సం॥ డిసెంబరు నెల 2,3,4 తేదీలను వేలముచేసి ఆఖరుపాటమీద కొట్టివేయబడును గనుక కావలసినవారుచచ్చి కొనుక్కోవచ్చును. వరతులు వేలంపాట కాలమందు తెలియపర్చడ మవును. కావలసినవారికి ఏవిధమైన సంజాయిషీ కావలసినదెచ్చినప్పటికి ఈవిధమ సంకేతము చేసిన వారలకు వ్రాసి జవాబు తెప్పించుకో నవచ్చును.

ఘంటసాల పెంకటరంగయ్య

బెంబలిగి శరణప్ప,

బెజవాడ. (1860) మనజేరు.